पाठक र ग्राहकको सुविधाको लागि अभियान साप्ताहिक वेवसाइडमा पनि
www.abhiyanweekly.com

अभियान
साप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY
Email: abhiyan.weekly@yahoo.com

वर्ष : ३३ अङ्क : २२ २०७२ पुस २४ गते शुक्रबार (Jan 8 , 2016) मूल्य रू. १०/-

ओलीका सिल्ली कुरा

काठमाडौं । निकै फूर्तिका साथ भारतलाई नम्बर वान दुश्मन भनेका थिए प्रधानमन्त्री केपी ओलीले । निकै सवर गरेपछि भारतका प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले एककल फोन के गरिदिए, ओलीको दम्भ पानी पानी भो । उनले सचिवालय र परराष्ट्रलाई भारत भ्रमणको व्यवस्था मिलाउन आदेश दिएका थिए ।अस्ती बुधवार परराष्ट्रमन्त्री कमल थापाले रिपोर्टर्स क्लवमा पुगेर खुलासा गरिदिए- प्रधानमन्त्रीको पहिलो विदेश भ्रमण भारतबाटै सुरू हुन्छ । यसको तयारी सुरू भइसकेको छ । (**बाँकी अन्तिम पेजमा**)

नक्कली भूकम्पपीडितले सक्कलीलाई थिचे

काठमाडौं । पहिले १५ हजार वितरण गर्दा भूकम्पले ५ लाख घर भत्किएका थिए, अहिले न्यानो कपडा किन्न १० हजार थप गर्न थाल्दा यो संख्या एकाएक बढेर ७ लाख पुगिसकेको छ । सरकारले घर निर्माण गर्न ३ लाख दिने तैयारी गरिरहदा यो संख्या अझ बढेर ९ लाखसम्म पुग्ने अनुमान गर्दैछ सुशील ज्ञवालीको पुननिर्माण प्राधिकरण ।

जनताप्रति जिम्मेवार राजनीतिले देखाएको तमासा हो यो । नेपाली कांग्रेस, एमाले र एमाओवादी कति देशभक्त छ, यो मापनयन्त्र हुनसक्छ । सिंहदरवारमा बसेर प्रधानमन्त्री केपी ओलीले सय दिन नपुग्दै पौन एक करोड ९० लाख आर्थिक सहायता पार्टीका पहुँचवाला नेता, कार्यकर्तालाई बाँडिसकेछन् । हुन त १३ लाखको खाजा खर्च लिने प्रधानमन्त्रीले एकसय नब्बेलाख आर्थिक सहायता बितरण गर्नु कुन ठूलो कुरा भयो र ? शक्तिमा भएको बेलामा कार्यकर्तालाई बाँड्ने र सत्ता टिकाउन घूसपैठ गर्ने न हो ?

राजनीतिक दलहरूले गाविस सचिवहरूसँग मिलेमतो गरेर एउटै घर (**बाँकी अन्तिम पेजमा**)

भट्टराई कि बट्टाई हुन् यिनी ?

काठमाडौं । थोत्रे, थाङ्ने, भ्रष्ट, सामाजिक अपराधी भनेर चिनिएका र नैतिकहीनहरूलाई बोकेर नयाँ शक्ति पार्टी तीन महिनाभित्र सार्वजनिक हुन्छ भन्दै प्रचारमा देश दोडाहमा हिडेका डा.बाबुराम भट्टराई म्याग्दीको भ्रमण सकेर उकालो लागेका छन् । उनले पछिल्लो पटक गजबको सपना देखाएका छन् : १५ वर्षभित्र गरीवी निवारण हुन्छ, ४० वर्षमा देश विकसित हुनेछ । (**बाँकी अन्तिम पेजमा**)

महतो राष्ट्रघाती हुन् : गच्छदार

अभियान संवाददाता

काठमाडौं । मधेसमा आन्दोलन गरिरहेका संयुक्त लोकतान्त्रिक मधेसी मोर्चाको एक घटक सद्भावना पार्टीका अध्यक्ष राजेन्द्र महतो राष्ट्रघाती भएको आरोप उपप्रधान तथा भौतिक योजना मन्त्री विजय गच्छदारले लगाएका छन् । उनले भारतमा गएर मधेसमा आन्दोलनको घोषणा गर्ने व्यक्ति राष्ट्रघाती भएको बताए । मधेस आन्दोलनमा जनताले तिरस्कार गरेपछि भारतमा गएर मधेसमा आन्दोलनको घोषणा गर्नु राष्ट्रघाती कदम भएको समेत आरोप लगाए । समस्याको समाधान भारतमा गएर म्याउँ म्याउँ गरेर हुँदैन, आफ्नो देशको समस्या अर्को देशमा गएर मिलाई दिनुपऱ्यो भन्नु मूर्खता बाहेक अन्य केही हुन नसक्ने उपप्रधानमन्त्री गच्छदारको भनाई थियो ।

गच्छदार मधेसी जनअधिकार फोरम लोकतान्त्रिकका अध्यक्ष समेत हुन् ।

गच्छदारले भारतमा गएर मधेस आन्दोलनको घोषणा गर्ने व्यक्ति कहिल्यै नेपाली हुन नसक्ने बताउँदै त्यस्ता व्यक्तिलाई जनताले नै ठीक लगाउने चेतावनी समेत दिएका थिए । उक्त उक्त कुरा गच्छदारले सुनसरीको दुहवी-भलुवा नगरपालिकाको पचिराफर्से गाउँमापक्की मोटरबाटोको उद्घाटन गर्दै बताएका हुन् । मधेसी मोर्चाको आन्दोलनबाट जनता दिक्क भएकाले वर्तमान समस्या राजनीतिक सहमतिबाटै समाधान गर्नुपर्ने भएकाले आन्दोलनरत मधेसी मोर्चालाई वार्तामा आउन आग्रंह समेत गरेका छन् । मधेस आन्दोलनले हाल सम्म ६ खर्बभन्दा बढीको क्षति भएकाले देश र जनतालाई दु:ख दिनेहरू स्वयं जनताले (**बाँकी अन्तिम पेजमा**)

मुलुक विभाजनको प्रयास हुँदैछ : दाहाल

अभियान संवाददाता

काठमाडौं । एमाओवादीका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले तराई-मधेस आन्दोलनका नाममा मुलुकलाई पूर्वी पाकिस्ता र सिरिया बनाउने षड्यन्त्र भइरहेको आरोप लगाएका छन् । त्यसैले मुलुक विभाजन गराउन खोज्नेहरू प्रति सजग र सतर्क रहन मधेस केन्द्रित आफ्ना पार्टीका कार्यकर्तालाई अपिल गर्दै त्यस्तो आरोप लगाएका हुन् ।

दाहाल सरकार सञ्चालनका लागि गठन भएको उच्चस्तरीय राजनीतिक संयन्त्रका संयोजक समेत हुन् । दाहालले मधेस पुगेर त्यस्तो अभिव्यक्ति दिएका हुनाले त्यसलाई अर्थपूर्ण रूपमा हेरिएको छ । सभामुख ओनसरी घर्ती र दाहाल जन्डिस रोगको उपचार गराइरहेका पूर्व अर्थमन्त्री एवं एमाओवादीका सचिव वर्षमान पुनको स्वास्थ्य

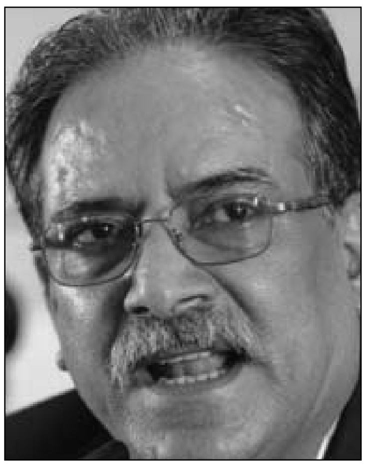

अवस्था बुझ्न बुधबार बैंकक गएका छन् । बैंकक जानु अघि दाहालले महोत्तरीको (**बाँकी अन्तिम पेजमा**)

कोठामा बसेर सम्झिने होइन...!!

शाश्वत शर्मा खतिवडा

आउँदो पुस २७ गते राष्ट्रनिर्माता बडामहाराजधिराज पृथ्वीनारायण शाहको जन्मजयन्ती तथा राष्ट्रिय एकता दिवसलाई एकातिर 'सरकारी मान्यता'का लागि जोडतोडले पहल भइरहेको छ भने अर्कोतिर डलरवादी र भारूवादी आईएनजिओ र एनजिओहरूको विरोध पनि सुरू भइसकेको छ । अझ अर्धसिल्ली भनेर चिनिने आङकाजी शेर्पा र उनको समूहले रत्नपार्कमा 'हत्यारा, विस्तारवादी' भनेर पृथ्वीनारायण शाहको विरोधमा कार्यक्रम नै गर्ने भएको छ ।

कस्तो मुलुक होला हाम्रो ? राष्ट्रनिर्मातालाई तिरस्कार गर्ने गरिन्छ ? -पैसा लिएर आफ्नै मुलुकको विरोध गरिन्छ । हिजो ०६२/६३ सालको विदेशबाट प्रायोजित आन्दोलनपछि शाहवंशको नामोनिशान नै हटाउने डलरवादी र भारूवादीहरूको योजना अनुरूप पृथ्वीनारायण शाहदेखि त्रिभुवन, महेन्द्र, वीरेन्द्र अनि अन्तिम राजा (?) ज्ञानेन्द्रका सम्पूर्ण अवशेषहरू हटाउन लागियो ।

शाहवंशका राजाहरूले गरेक राम्रा कामहरूलाई छोपेर, उनीहरूका कमिकजोरीलाई अतिरञ्जितपूर्वक प्रचार गरेर सोझासाझा मधेसी, जनजाति एवं आदीवासीहरूमा भ्रम सिर्जना गरेर यी शाहवंशका राजाहरूले तिमीहरू (मधेसी, (**बाँकी अन्तिम पेजमा**)

मेरा केही खण्डन, केही मन्थन

गोपालबहादुर खड्क

नेपाल आयल निगम लिमिटेड तत्कालिन कम्पनी ऐन, २०२१ अनुसार नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्वमा स्थापित संगठित संस्था हो । यो कम्पनी सरकारी लगानीको कम्पनी भएको हुँदा यसको सञ्चालन एवं व्यवस्थापन कम्पनी कानून, प्रवन्धपत्र, नियमावली, नेपाल सरकारबाट समय-समयमा प्राप्त हुने नीतिगत निर्देशन एवं निगमको दैनिक तथा प्रशासनिक काम कारवाहीलाई सुब्यवस्थित गर्न गराउँनका लागि उपरोक्त कानूनको अधिनमा रही निगम संचालक समितिले बनाई लागू गरेका विभिन्न विनियमावली अनुसार कामहरू हुँदै आएका छन् । विद्यमान कम्पनी ऐन, २०६३ को दफा ९५(१) अनुसार निगमको सम्पूर्ण कारोवारको व्यवस्थापन, अधिकारहरूको प्रयोग र कर्तब्यको पालना सञ्चालक समिति मार्फत हुने र सोही अनुसार भई

आएको र सञ्चालक समितिले बनाई लागू गरेका बिभिन्न विनियमावलीहरूबाट निगमका पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरूलाई प्रत्यायोजित गरिएका अधिकारहरु सम्बन्धित पदाधिकारी एवं कर्मचारीहरूबाट सोही ऐनको दफा ९५ को उपदफा (३) एवं (४) अनुसार भई आएको छ । निगम पूर्ण सरकारी लगानीको संगठित संस्था भएको हुँदा प्रचलित कानून र निगम संचालक समितिले बनाई लागू गरेका विभिन्न विनियमावली अनुसार कार्य भई आएको र यसमा निगम ब्यवस्थापनका पदाधिकारी एवं कर्मचारीबाट स्व-विवेकी अधिकारको प्रयोग नहुने एवं हुन नसक्ने ब्यहोरा स्पष्ट गर्न चाहन्छु ।

निगमको काम कारवाहीलाई सुब्यवस्थित रूपले संचालन गर्नका लागि निगम संचालक समितिबाट विद्यमान रूपमा कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी विनियमावली, २०६३, आर्थिक प्रशासन (**बाँकी ५ पेजमा**)

पढ्यौं हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरू ध्वस्त पारे समाज ।

मर्‍यौ ज्यूँदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरेर पनि जस्ले सम्झियो देशको माटो ।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौं ।

– *अभियानवाणी*

अभियान साप्ताहिक

सम्पादकीय

सरकारीस्तरबाटै पुस २७ मा पृथ्वी जयन्ती मनाइयोस्

२०५७ सालमा तत्कालिन प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइरालाको पालामा गृहमन्त्री कृष्ण सिटौलाले मन्त्रिपरिषदको बैठकमा प्रस्ताव लगेर प्रत्येक वर्ष पुस २७ गते सरकारीस्तरबाटै मनाइँदै आएको पृथ्वी जयन्ती र राष्ट्रिय एकता दिवस मनाउने परम्पारको अन्तय गरेका थिए । त्यसैबेलादेखि जनस्तर मै पृथ्वी जयन्ती र राष्ट्रिय एकता दिवस पुस २७ मै मनाइँदै आएको र सरकारीस्तरबाटै त्यो दिवस मनाइनु पर्ने माग जनताबाटै उठे पनि यसअघिका सरकारहरुले जनताको मागलाई सम्बोधन गर्न सकेका थिएनन् । अहिले फेरि त्यो माग जनसतरबाटै उठेको हुनाले आफूलाई राष्ट्रवादी भन्न रुचाउने वर्तमान प्रधानमन्त्री केपी ओलीबाट जनताको त्यो माग पुरा हुने विश्वास गरेका छन् ।

उपप्रधानमन्त्री कमल थापाको पार्टी राप्रपा नेपालले पृथ्वीनारयण शाहलाई आफ्नो आदर्श व्यक्तिका रुपमा लिएको र राप्रपा नेपालले पार्टीगत रुपमा पुस २७ गते राष्ट्रिय एकता दिवस समेत मनाउँदै आएको छ । राष्ट्रिय एकता दिवस मनाउँदै आएको पार्टीका अध्यक्ष नै अहिले उपप्रधानमन्त्रीसहित महत्वपूर्ण मन्त्रालयको जिम्मेवारीमा रहेका हुनाले थापा स्वयंले तत्कालिन गिरिजाप्रसाद कोइराला नेतृत्वको सरकारले गरेको गलत निर्णय मन्त्रिपरिषदको बैठकबाट उल्टाएर पुस २७ लाई पृथ्वी जयन्ती र राष्ट्रिय एकता दिवसका रुपमा सरकारीस्तरबाटै मनाइनु पर्ने निर्णय गराउनु आवश्यक छ । त्यतिमात्र होइन, हालको नेपालको एकीकरण गर्ने व्यक्ति पनि पृथ्वीनारायण शाह नै भएका र आजको नेपालकलाई टुक्राटुक्राबाट एकीकरण गरेर अहिलेको नेपाल बनाएका हुनाले पृथ्वीनारायण शाहको तस्बिर नेपाली नोटमा अंकित हुनुपर्छ । सकराले पृथ्वीनारायण शाहको तस्बिर अंकित नोट प्रकाशित गरेको खण्डमा नेपाललाई विश्वसामू चिनाउन अझ सहज हुन्छ । त्यसैले कोइराला सरकारका गृहमन्त्री कृष्ण सिटौलाले मन्त्रिपरिषद्बाटै गलत निर्णय गरा एर पृथ्वीनारायण शाहको योगदानको अवमूल्यन गरेका हुनाले त्यसलाई मन्त्रिपरिषद्बाटै सच्याएर पृथ्वीनारायण शाहको योगदानको कदर गर्न सकेमात्र नेपाल र नेपाली जनताको भावनाको कदर हुनसक्छ ।

ओली नेतृत्वको सरकारमा रहेका उपप्रधानमन्त्री सीपी मैनालीले पृथ्वीनारायण शाहको सम्झानामा राष्ट्रिय एकता दिवस नमनाएर पृथ्वीनारायण शाहले २ सय ५० वर्षअगाडि गरेको हालको नेपालको एकीकरण नै भूल हुने बताएका छन् । मैनालीका अनुसार सिन्धुलीमा ब्रिटिसले आक्रमण गर्दा तराईका जनताले सहयोग नगरेको भए त्यही बेला काठमाडौं कब्जा हुन सक्थ्यो भन्दै त्यसैले यतिबेला अभिभावक भएका नाताले राजेन्द्र महतो र महन्थ ठाकुरसँग डरलागेको होइन विदेशीको दिमाग सन्कियो भन्ने के होला भनेर आफुहरुलाई डर लागेको उद्घोष गरिसकेका छन् । मैनालीको पार्टी नेकपा मालेले समेत पहिलादेखि नै पृथ्वीनारायण शाहको योगदानलाई अवमूल्यन गर्नु नहुने भन्दै पुस २७ लाई पृथ्वी जयन्ती र राष्ट्रय एकता दिवसका रुपमा सरकारी स्तरबाटै मनाउनु पर्ने भन्दै आएकोमा हाल उक्त पार्टीका अध्यक्ष मैनाली नै सरकारका उपप्रधानमन्त्री सहित महत्वपूर्ण जिम्मेवारीमा भएकाले अब उनलाई मन्त्रिपरिषद्बाटै निर्णय गराउन सहज भएको छ । पृथ्वीनारायण शाहको योगदानका बारेमा स्कुलदेखि नै बालबालिका र कलेजहरुमा जानकारी दिन सकेमात्र उनीप्रति सच्चा श्रद्धाञ्जली र उनको योगदानको कदर हुनेछ ।

सत्तामा बसुन्जेल कहिल्यै पृथ्वीनारायण शाहलाई नसम्झने नेपाली कांग्रेसका नेता एवं पूर्वअर्थमन्त्री डा.रामशरण महतले हालै पृथ्वीनारायण शाहको योगदान विचार कार्यक्रममा बोल्दै भने, पृथ्वीनारायण शाहलाई युनिफायर भएको बताउँदै नेपालमा पृथ्वीनारयाण शाहजस्ता राजनेता विरलै जन्मिने उल्लेख गर्दै उनले भने दुरदर्शी पृथ्वीनारायण शाह सत्तामा बस्ने नेता मात्र नभएर युद्धभूमीमा लड्ने सिपाही र इकोनोमिक थिंकर पनि हुन् । उनले भारतको बनारस पुगेर गोत्र परिवर्तन गरेर युद्धमा विजय प्राप्त गरेका हुन् भन्दै आज तिनै पृथ्वीनारायण शाहलाई हामीले भूलेको बताएका थिए । राष्ट्रिय एकता दिवस तथा २९४ औं पृथ्वी जयन्ती मूल समारोह समितिले हालै आयोजना गरेको नेपाली राष्ट्रियता र पृथ्वीनारायण शाह विषयक विचार गोष्ठीमा संस्कृतिविद् डा.जगमान गुरुङले भने नेपालको एकीकरण गर्ने बडामहाराजधिराज पृथ्वीनारायण शाहलाई मर्यादा र आदर्श पुरुष मान्ने हो नेपालमा संघीयता नै चाहिँदैन पृथ्वीनारायण शाहको सपना विपरित मुलुकलाई खण्डित बनाउन नहुने बताउँदै वरु साँस्कृति परिवेशमा नेपालको एकीकरण हुनुपर्नेमा जोड दिएपनि हाल राजनीतिक दलहरुले मुलुक संघीयतामा जाने निर्णय नै गरिसकेका हुनाले, मुलुक संघीयतामा जाने निश्चितछ । तर मुलुक संघीयतामा जानु भनेको टुक्रिनु होइन, मुलकुलाई टुक्राउने अधिकार सरकार र दलहरुलाई नभएको हुनाले पृथ्वीनारायाण शाहले गरेको एकिकरणलाई टुक्राउने कसैको इच्छा भए त्यस्तो दल र व्यक्ति आफैं सखाप हुनेछ । त्यसैले पनि पृथ्वीनारायाण शाहको योगदानको कदर गर्दै पुस २७ गते सरकारी बिदा दिएर सरकारीस्तरबाटै पृथ्वीजयन्ती र राष्ट्रिय एकता दिवस मनाइयोस भन्ने हामी जोडदार माग गर्दछौं ।

इतिहासका नायक पृथ्वीनारायणलाई सम्मान गरौं

देवेन्द्र चुडाल

नयाँ संविधान जारी भएपश्चात मुलुकका सबै समस्याहरू समाधान हुने आश्वासन दिने राजनीतिक दलका नेताहरूको भनाई अहिले आएर असत्य सावित भएको छ । संविधानसभाले संविधान निर्माण गरी २०७२ असोज ३ गते जारी गरेपश्चात मुलुक एक प्रकारको हिंसामा फसेको छ । छिमेकी मुलुक भारतले समेत त्यही संविधानलाई देखाएर अघोषित रूपमा नकाबन्दी लगाएको छ । अघोषित नाकाबन्दीले गर्दा जनताको जीवन कष्टकर मात्र बनको छैन, मुलुकको अर्थतन्त्र नै डामाडोल भएको छ । एक प्रकारले भन्दा अहिले मुलुकको अर्थतन्त्र तस्करीमा सञ्चालित भएको छ । मुलुकमा सरकार भएको जस्तो अभास जनताले पाउन सकेका छैनन् । विगतमा जे भएपनि संविधान निर्माण र नयाँ सरकार गठनमा एकप्रकारले राष्ट्रवादी छवि बनाएका प्रधानमन्त्री केपी ओली आफ्नो योजनामा असफल हुँदै गएका छन् । ओली मुलुकले भोगेको समस्याको समाधान गर्न सफल नभएपछि उनको राष्ट्रवादी छविमै नराम्रोसँग धक्का लागेको छ । त्यतिमात्र होइन, आफूले गरेका प्रतिबद्धताहरू पुरा गरेर देशलाई संकटबाट हटाउन होइन, आफ्नै प्रतिबद्धता विपरित आलोकप्रिय र औचित्यहीन निर्णय गरेर पछिल्लो समयमा उनी सत्ता बचाउने खेलमा सीमित हुन थालेको अनुभूति जनताले गर्न थालेका छन् । मन्त्रालयहरू विभाजन गरेर एक दुई सिट भएका पार्टीका सांसदहरूलाई मन्त्री बनाउने निर्णय प्रधनमन्त्री ओलीका लागि आत्मघाति निर्णय सावित हुन सक्छ । पछिल्लो पटक विस्तार गरेको मन्त्रिपरिषदलाई हेर्दा ओली पनि बालुवाटार बसाई लम्ब्याउनैमा सीमित भएको अभास हुन्छ । एकातिर जनता मधेस आन्दोलन र भारतको अघोषित नाकाबन्दीको मारमा परिरहेका छन् भने अर्कोतिर प्रधानमन्त्री ओली ति सबै समस्याहरूको समाधान गर्नुको सट्टा मन्त्रालयहरू विभाजन गरेर मन्त्री बनाउँदै राज्यकोषमा अर्बौंको व्ययभार थप्न तल्लिन रहनुले प्रमाणित हुन्छ, ओली पनि यस अघिका प्रधानमन्त्रीहरूकै बाटो समात्न उन्मूख भएका छन् ।

भारतले लगाएको अघोषित नाकाबन्दी र केही मधेसवादी दलहरूले मधेसमा गरेको आन्दोलनले गर्दा भूकम्पपीडित जनताको जीवन कष्टकर बन्दै गएको छ । तत्कालिन सुशील कोइराला नेतृत्वको सरकारले २०७२ वैशाख १२ गते गएको भूकम्पमा पीडित भएका र घरबारबिहीन भएकाहरूलाई तत्कालै २ लाख रूपैयाँ दिने निर्णय गरेपनि कोइराला नेतृत्वको सरकारले आफ्नो निर्णय कार्यान्वयन गर्न सकेन भने ओली प्रधानमन्त्री बनेको एक सय दिनसम्म पनि त्यो निर्णय कार्यान्वयन नहुनु भनेको सरकार भूकम्पपीडितप्रति जिम्मेवार नहुनु नै हो । मधेस–तराईमा आन्दोलन गर्ने दहरूले त मानवीय व्यवहार देखउन सकेनन् सकेनन्, के सरकारले पनि त्यस्तै गर्ने हो ? सरकार भनेको सम्पूर्ण नेपाली जनताको अभिभावक बन्न सक्नुपर्छ । तर पछिल्लो समयमा हेर्दा प्रधानमन्त्री ओलीले अभिभावकको भूमिका निभाउन सकेको देखिएको छैन । उनी नेकपा एमालेबाट निर्वाचित भएपनि प्रधानमन्त्री भएपछि उनी एमालेको मात्र प्रधानमन्त्री नभएर सम्पूर्ण नेपाली जनताका प्रधानमन्त्री हुन् । उनले सम्पूर्ण जनताको हितमा काम गर्नुपर्नेमा उनी अहिले सरकारी सुविधा प्रंयोग गरेर एमाले जिल्ला अधिवेशनहरू उद्घाट गर्दै हिंडेका छन् । काठमाडौंबाट ३०/४० किलोमिटर टाढा पर्ने ठाउँमा उनले हेलिकोप्टर प्रयोग गर्ने गरेका छन् । महँगो भाडा तिरेर हेलिकोप्टर प्रयोग गर्ने प्रधानमन्त्रीले बुझ्नु पर्ने हो, भाडा तिर्ने पैसा भूकम्पपीडितलाई न्यानो कपडा खरिद गर्न दिएको भए उनैको प्रतिष्ठा बढ्थ्यो कि ? न्यानो कपडा लगाउने र आवश्यक मात्रामा औषधी खान नपाएर भूकम्पपीडित मात्र होइन अन्य व्यक्तिहरू समेत मर्न थालेका छन् । नाकाबन्दीले गर्दा उपत्यकामै औषधी अभाव भएको छ । विरामीहरूले उपचार पाउन नसकेको बेला प्रधानमन्त्री ओली भने पार्टीको जिल्ला अधिवेशनमा जानु आवश्यक थियो ?

भारतसँग कुटनीतिक तवरले समस्या समाधान खोज्न नसक्नु देशमा पेट्रोलियम पदार्थको चरम अभाव भएपछि हुनेखानेहलाई कालोबजार मार्फत् पर्याप्त पेट्रोलियम पदार्थ उपलब्ध हुनुले के प्रमाणित गर्छ ? खाना पकाउने ग्यासको अभावमा कतिपय मानिसहरूको घरमा चुलो बल्न बन्द भएको छ । तर हुनेखाने, ठूलाबडा र धनीमानीहरूको घरमा कालोबजारी मार्फत ग्यास पुग्ने गरेको छ । सरकारले त्यसतर्फ ध्यान दिन सकेको देखिएको छैन । जनता कष्टकर जीवन बिताउन बाध्य भएपनि मधेस आन्दोलन समाप्त हुने संकेतसम्म देखिएको छैन । एकातिर अघोषित नाकाबन्दी र अर्कोतिर मधेस आन्दोलनले गर्दा विकास निर्माण ठप्प भएको छ । ठीक त्यसैबेला प्रधानमन्त्री भने एकवर्षभित्र लोडसेडिङ अन्त्य गर्ने हावादारी घोषणा गर्दै हिंड्नुले प्रधानमन्त्री पदकै गरिमा घटेको छ । एक वर्षभित्रमा लोडसेडिङ अन्त्य गराउने प्रधानमन्त्रीसँग त्यस्तो कुन जादुको छडी छ ? प्रधानमन्त्री ओलीले आफू प्रधानमन्त्री भएकै दिन उद्घोष गरेका थिए, अब ८/१० घण्टा बाहेक लोडसेडिङ हुँदैन । तर उनी प्रधानमन्त्री भएको १ सय दिन नपुग्दै दैनिक १५ घण्टा लोडसेडिङ सुरू भएको छ । त्यो बढ्ने क्रम जारी रहेको छ । उर्जामन्त्री स्वयंले दैनिक १८ घण्टासम्म लोडसेडिङ हुन सक्छ भन्ने उद्घोष गरिरहेक बेला एक वर्षभित्रमा लोडसेडिङ अन्त्य हुन्छ भन्ने अभिव्यक्ति दिनु प्रधानमन्त्रीका लागि सुहाउँदो कुरा होइन । कुनै योजना र कार्यक्रम नै नभएको अवस्थामा एकवर्षभित्रमा लोडसेडिङ हटाउने कुरा गर्नुले प्रधानमन्त्री पदकै अवमूल्यन भएको छ । त्यसैले गर्दा प्रधानमन्त्रीले बोल्दा हावादारी कुरा गर्नुभन्दा काम गरेर देखाउने प्रतिबद्धता जनाउनु उचित हुन्छ । समयमै डेपुटी गभर्नर र सविचसम्म नियुक्त गर्न नसक्ने प्रधानमन्त्रीले एक वर्षभित्रमा लोडसेडिङ अन्त्य गर्ने उद्घोष गर्नु आफ्नै उचाई घटाउनु बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन ।

प्रधानमन्त्री केपी ओली निर्वाचित हुँदा जनताले निकै आशा र भारोसा गरेका थिए । नयाँ सरकारले केही गर्छ भने विश्वास जनतामा जागेको थियो, तर स्वयं प्रधानमन्त्री हावादारी उद्घोष गर्दै जनतासामु हिंडे । जनताले नेपालको इतिहासमै अहिलेको जस्तो दुःख पाएका थिएनन् । पछिल्लो समयमा प्रधानमन्त्री ओली आलोचनाका पात्र बनिरहेका छन् । एकवर्षभित्रमा लोडसेडिङ हटाउने र आफू प्रधानमन्त्री भएकै दिन सिंहदरबारमा प्रधानमन्त्री पदमा बहाली गर्दै उद्घोष गरे, एकवर्षभित्रमा मुलुकभरमा तुइन हटाउने र ति ठाउँमा पक्की पुल निर्माण गरिसक्ने । अहिले उनी प्रधानमन्त्री भएको १ सय दिन पुगेको छ । १ सय दिनमा कति वटा तुइन हटे र कतिवटा पक्की पुल निर्माण भए ? के त्यसको लेखाजोखा प्रधानमन्त्री कार्यालय र प्रधानमन्त्रीको नीजि सचिवालयले गरेको छ । २०५७ सालमै मुलुकभरबाट तुइन हटाउने निर्णय भएको र केही जिल्लाहरूले आफ्नो जिल्लामा पर्ने तुइनहरू हटाउने प्रयास गरेपनि कहिंकतै पुल बन्न सकेका छैनन् । पहिला नै मन्त्रिपरिषद्ले गरेको निर्णयलाई आफ्नो मन्त्रिपरिषद्को बैठकबाटै फेरि त्यस्तै निर्णय गराउनु सस्तो लोकप्रियता बाहेक अन्य के हुन सक्छ र ? लोडसेडिङले जनताको दैनिकी नै फेरिएको बेला कुनै अनुसन्धान र अध्ययनविनै हावाबाट बिजुली उत्पादन गर्ने अर्को हावादारी उद्घोष भएको छ । यी सबै हावादारी कुराले गर्दा जनता भन्न बाध्य भएका छन्, 'जुन जोगी आएपनि कानै चिरेको ।'

मधेसमा आन्दोलन गरिरहेका केही मधेसवादी दलहरूलाई जनतासँग कुनै मतलब नै छैन । भूकम्प मधेसमा गएन, उपत्यका र पहाडी क्षेत्रमा भूकम्प गएको हुनाले तिनै क्षेत्रका बासिन्दा पीडित भएका छन् । सरकारले अस्थायी टहरा निर्माण गर्न भनेर दिने भनिएको १५ हजार र न्यानो कपडा खरिद गर्न भनेर दिने भनिएको १० हजार रूपैयाँसम्म सबै पीडितले पाउन सकेका छैनन् । जनता कष्टपूर्ण जीवन बिताउन बाध्य भएपनि सरकार भने सस्तो लोकप्रियताको डंक मात्र पिटिरहेको हुनाले ओली सरकार पनि जनताका लागि बोझ मात्र सावित भएको छ । उपत्यकाकै भूकम्पपीडितहरूले सरकारी सुविधा पाउन नसकेको अवस्थामा बाहिरी जिल्लाका पीडितको अवस्था कस्तो होला ? यी सबै कारणहरूले गर्दा ओली सरकारको एक सय दिन सित्तैमा बितेको छ भन्नु कुनै अतियुक्ति नहोला । ओली सरकारले यसभन्दा अगाडिका सरकारले गरेका गलत निर्णयहरू सच्याउन सके मात्र सरकारको औचित्य सावित हुन सक्छ । २०५७ सालमा तत्कालिन प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइराला नेतृत्वको सरकरका गृहमन्त्री कृष्ण सिटौलाले नेपालको एकीकरणका नायक पृथ्वीनारयण शाहको योगदानलाई अवमूल्यन गरेर सरकारीस्तर बाटै मनाइँदै आएको पृथ्वी जयन्ती (पुस २७) र राष्ट्रिय एकता दिवसलाई मन्त्रिपरिषद्को बैठकबाटै निर्णय गरेर खारेज गरिदिए । पृथ्वीनारायण शाहले नेपालको एकीकरणमा पुर्‍याएको योगदानको कदर गर्न नसक्ने राजनीतिक दलहरू र तिनका नेताहरूमा देखिएको गलत प्रवृत्तिले गर्दा आज मुलुक संकटपूर्ण अवस्थामा पुगेको हो । विश्वका जुनसुसकै प्रजातान्त्रिक मुलुकहरूमा समेत मुलुकलाई एकीकरण गर्ने महानव्यक्तिहरूको सम्मानमा एकीकरण दिवस मनाउने प्रचलन रहेको इतिहास साक्षी रहेको छ । तर नेपालमा भने शाहवंशप्रति वैरभाव राख्ने गिरिजाप्रसाद कोइराला नेतृतवको सरकारले पृथ्वी जयन्ती र राष्ट्रिय एकता दिवसलाई खारेज गरेर इतिहास मेटाउने काम गरेका हुनाले अब ओली सरकारले त्यो एकता दिवस मनाउने निर्णय मन्त्रिपरिषद् बैठकबाटै गराएको खण्डमा प्रधानमन्त्री ओलीको मान र प्रतिष्ठा समेत बढ्न सक्छ । यति मात्र होइन, नेपाली नोटमा नेपाल एकीकरण नायक भनेर पृथ्वीनारयाण शाहको फोटो अंकित नोट प्रचलनमा ल्याउन आवश्यक छ । त्यसले गर्दा मुलुकको मानसम्मान र प्रतिष्ठा मात्र होइन, स्वतन्त्र मुलुकको सम्मान हुन्छ । त्यसैले मन्त्रिपरिषद् बैठकबाट अविलम्ब त्यो निर्णय गराइनु पर्छ ।

पृथ्वीनारायण शाहले हामीलाई दिएको पहिचानका आधारमा सर्वाभौम, अखण्ड, स्वतन्त्र, एकीकरण राष्ट्र नेपाल बनाएवापत त्यसका अभियान्ता महानायकलाई स्वीकार गरिएको हो । राष्ट्रिय एकता दिवस संविधान र गणतन्त्र दिवस जस्तै महत्वपूर्ण छ । त्यसैले पृथ्वीनारयण शाह र उनीसँग राष्ट्रिय एकता अभियानमा लागेका व्यक्तिहरूको जीवनी र उपदेशहरू समेत पाठ्यक्रममा राखिनु अनिवार्य छ । पृथ्वीनारायण शाहकै कारण आज मुलुक स्वतन्त्र, सार्वभौम, अखण्ड राष्ट्र भएको हो । त्यसैले राष्ट्रिय एकता दिवस पुस २७ मै मनाइनु अनिवार्य छ । त्यसमा ओली सरकारले ध्यान दिएर राष्ट्रिय एकता दिवस मनाउने निर्णय गरोस् ।

devendrachudal@gmail.com

ओली, भोलि र झोली

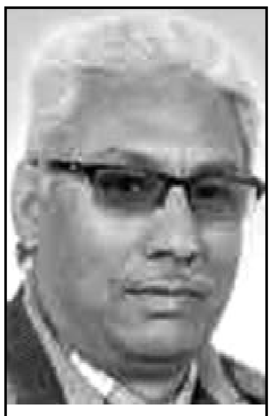

राजन कार्की

गोलीजस्ता ओली सत्तामा पुगेपछि भोलि बन्न पुगेका छन् । उनी जे कुरा पनि भोलि भनेर थाक्दैनन् । प्रधानमन्त्री बनेको सय दिनमा पनि उनले एउटा पनि जनपक्षीय निर्णय गर्न सकेको प्रमाण छैन । जनताका लागि ओली भोलि बनेका छन् भने जनता झोलीतुम्बे बन्न बाध्य भएका छन् ।

एकातिर मधेसीको आन्दोलन, अर्कोतिर भारतीय नाकावन्दीले आपूर्तिमा हाहाकार । त्यसमाथि राज्यले नै कालोबजारी गरिरहेको छ । मनपर्दी बजारभाउ छ । गरिखाने बर्ग भोकभोकै परेको छ । भूकम्पले बाँचेका जनता पुषे चिसोको ठिहीले भकाभक मर्न थालेका छन् । मर्ने मरिरहुन्, देशका प्रधानमन्त्री कुनै पीडितका घरमा पुगेको थाहा छैन । यिनै प्रधानमन्त्री हुन्, छठका बेलामा छठी मैयाँको पूजा गर्न पोखरी छेउ पुगेका थिए । यी कस्ता ढोंगी कम्युनिष्ट प्रधानमन्त्री हुन्, जो राष्ट्र कल्याणका लागि प्रधानमन्त्री बन्छन्, पूजा पनि गर्छन् तर अध्यात्मिक र राजनीतिक धर्म निर्वाह गर्न सक्देनन् ।

यिनकै सिको गरिन् राष्ट्रपति विद्या भण्डारीले । उनले आफ्नो सवालाख तलव पशुपतिनाथलाई चढाइन् । सवा पैसा चढाएर भगवान खुशी नहुने र सवालाख चढाएर पशुपति दाहिना हुने होइनन् । सच्चामन र सच्चा प्रेम चाहिन्छ भगवानलाई । सवालाख त आज भूकम्पपीडित जो चिसोले कठ्यांग्रिएर मर्न बाध्य भइरहेका छन्, तिनलाई बचाउन चाहिने हो । त्यतातिर राष्ट्रपतिको ध्यानै छैन । यिनी पनि कम्युनिष्ट हुन् र यिनको कम्युनिष्ट पूजा र सवालाख भेटीले पशुपतिनाथ खुशी भए कि पशुपतिनाथको नाममा भ्रष्टाचार गरिरहेका भट्ट, विकास कोषका पदाधिकारी खुशी भए, तिनै जानुन् ।

अर्थात सर्वहारा बर्गको हित र कल्याणको कसम खाएका र त्यसैअनुसार स्कूलिङ गरेका प्रधानमन्त्री, राष्ट्रपतिले सर्वहाराको पक्षमा माखो पनि मार्न सकेनन् । उल्टै सय दिनमा प्रधानमन्त्री केपी ओलीले पौने दुईकरोड पहुँचवाला पार्टीका कार्यकर्तालाई नगद आर्थिक सहायता बाँडेछन् । यसको तथ्यांक सार्वजनिक भइसक्यो । यथार्थमा असहाय, राज्यसहयोगको आवश्यकता भएका, बिपन्न बर्गलाई बितरण गर्ने नाममा राजनीतिक दलका कार्यकर्ताहरूलाई राज्यकोष बाँडेर सत्ता बलियो पार्ने जुन तजबिजी काम केपी ओलीले गरेका छन्, त्यो सरासर भ्रष्टाचार हो । भ्रष्टाचार हुनै दिन्न, ठूला माछा समात्छु भन्ने अख्तियार प्रमुख लोकमान सिंह कार्कीको ढाडमा हाड छ भने प्रधानमन्त्री केपी ओलीलाई ठाडै भ्रष्टाचारमा चुर्खुन्याउन सकिन्छ । २९ जनालाई समन जारी गर्दा एमालेका केही नेता त्यस सूचीमा परेछन् र परेका बंशीधर मिश्र, राजेन्द्र पाण्डेहरूले अख्तियार प्रमुखलाई महाभियोग लगाएर फाल्ने धमास दिएका थिए । अख्तियारले प्रधानमन्त्रीलाई गरिबमारा, राज्यकोषको दुरूपयोग र अख्तियारीको मनपर्दी प्रयोगमा समन जारी गर्ने हो भने ओली सरकार बालुवाको महल बन्नसक्छ ।

गरिब र बिपन्नको नाममा पहुँचवाला र हुनेखानेलाई राज्यकोष बाँड्ने प्रचलन हिजो थियो, आज पनि कायम छ । यस्तो बिकृति र बिसंगति कहिलेसम्म ?

पञ्चायतमा लोकेन्द्रबहादुर चन्द प्रधानमन्त्री थिए, उनलाई हिलोको किलो भनिन्थ्यो । किनकि चन्द नरम थिए, मन्त्रीहरू गरम । चन्द निर्णय गर्नै सक्दैनथे, मन्त्रीहरू ठाडो निर्णय गर्ने हैसियत राख्थे । त्यसैले त्यतिबेला एकजना मन्त्री, ११ जना प्रधानमन्त्री भनिन्थ्यो । वर्तमान केपी ओली सरकार पनि लोकन्द्रबहादुर चन्दको सरकारजस्तै छ । ओली उखान टुक्का भन्न र भारत र मधेसी मोर्चालाई गाली गर्नमात्र जान्दछन्, आफ्नो राजनीतिक र कूटनीतिक कर्तव्यबाट च्यूत भइरहेका छन् । तर कमल थापा, शक्ति बस्नेत, रेखा थापालगायतका मन्त्रीहरू धमाधम निर्णय गरिरहेका छन् र सबै प्रधानमन्त्री यिनै हुन् कि भन्ने गरी सक्रिय देखिन्छन् । ओली मन्त्री र अरू प्रधानमन्त्रीजस्ता लाग्छन् । यसकारण केपी ओली भाग्यले हस्तिनापुरको सिंहासनमा त पुगे, तर ओलीभन्दा अन्धो धृतराष्ट्र चरित्रका त लोकेन्द्रबहादुर चन्द समेत थिएनन् ।

गरौं भन्ने इच्छाशक्ति भएको के गर्न सक्दैनथे केपी ओलीले । राष्ट्राध्यक्ष एमालेकी छिन्, प्रधानमन्त्रीको लगाम आफ्नो हातमा र सघाउने पर्याप्त वामपन्थीहरूको लस्करको थियो । तर सबै तस्करीमा रमाए, जनता मरिरहे र जनताको चिहानलाई सत्ताको आँगन सम्झेर बेतालमा नाचिरहे । यथार्थमा यो केपी ओलीको असफलता होइन, एमालेको ओह्रालोयात्रा हो । जबज अर्थात जनताको बहुदलीय जनवादमा खिया लागेको परिदृश्य हो ।

डा.बाबुराम भट्टराईले प्रश्न उठाए– यो त कमल थापा नेतृत्वको सरकारजस्तो देखियो । बाबुरामको छर्राले प्रचण्डलाई पनि भेट्यो । तर ओली र प्रचण्ड दुबैले यसको कुनै प्रतिकार गरेनन् । राप्रपा नेपालका अध्यक्ष कमल थापा बरिष्ठ उपप्रधानमन्त्री छन् र सरकार टिकाउन उनको सक्रियता देखियो त यसमा प्रचण्ड र ओलीलाई लाभ नै छ । किन बोल्नुपऱ्यो र ? लोकतन्त्र होस् कि राजतन्त्र ? जुनसुकै तन्त्रले सत्ता टिकाइदिन्छ भने त्यो मित्र नै हो सत्तालिप्सामा लिसो टाँसिएझैं टाँस्सिने ओलीजस्ता नेताका लागि ।

यद्यपि ०६४ सालको संविधानसभामा पोखराको पृथ्वीचोकमा सूढे लखेटेझैं कमल थापालाई लखेट्ने प्रचण्ड र ओली नै हुन् । दोस्रो संविधानसभाको निर्वाचनमा मकवानपुरबाट श्रीमती कमल थापालाई हराउने र भाइ कमल थापालाई लखेट्ने पनि यिनै हुन् । तर संविधान घोषणा, ओली सरकारको गठनमा कमल थापाले जुन सहयोग गरे, त्यो प्रचण्ड र ओलीका लागि स्तुत्य छ । न ओली र प्रचण्ड श्रीकृष्ण बन्नसके, न कमल थापा नै शिशुपाल हुन् । यसकारण कमल थापा वामपन्थी र उग्रवामपन्थीको गलाका हार बन्न पुगेका छन् ।

गनाएनन्, कमल थापाको राजतन्त्र र हिन्दूराष्ट्रवाद सत्तासीनका लागि गनाएको छैन । न त संघीयताको बिरोधी चित्रबहादुर केसी नै गनँए । पैसाका लागि फोहरमा पनि दाँत गाड्नसक्ने लोभी र सत्ताका लागि सिद्धान्त, निष्ठा र नैतिकता गौदान गरेर फाल्न सक्ने वामपन्थी लाग्छ, एउटै सिक्काका दुई पाटा हुन् । तथापि सत्तासीनहरू आफूलाई हात्तीछापे नम्बरी सुनजस्तै खरो लोकतान्त्रिक गणतन्त्रवादी भनेर गफ चुटिरहेका छन् ।

यी गणतन्त्रका गफ्फाजीहरूका सामु लोकचाहिं कहाँ छ ? कुन अवस्थामा छ ? तिनले लोकतन्त्र देखेका छन् कि लोकतन्त्रले लिस्नुकस्दा मरिरहेका छन् ? यिनलाई थाहै छैन । समाचार आइरहेको छ– सिन्धुपाल्चोकमा ९ जना भूकम्पपीडित चिसोले कठ्यांग्रिएर मरे । दोलखामा ७ जना, धादिङ, गोरखाको बारपाकमा पनि ५ जना न्यानो नाना र तातो खाना नपाएर मरे । बुढा र बालबालिकाहरू निमोनियाले ग्रसित भइरहेका छन् र तिनीहरू पनि भकाभक मर्दैछन् । लोक मर्ने, लोकतन्त्र र गणतन्त्रवादी संवेदनहीन भएर बस्ने ? लोक र गण नहेर्ने तन्त्र कसरी लोकतन्त्र र गणतन्त्र भयो ? यही प्रश्न पुस १४ गते सर्वोच्चले उठायो र सरकारलाई ७ दिनभित्र भूकम्पपीडितहरूमा पुग्नेगरी कपडा, खाद्यान्नसहितको राहत पुऱ्याउन आदेश दिएको छ । दैनिकी कर्तव्य निर्वाह गर्न पनि अदालतले आदेश दिनुपर्ने तन्त्र नेपालमा गणतान्त्रिक, लोकतन्त्रका रूपमा स्थापित भएको छ । मधेस आन्दोलनमा ५५ जना मारिए पनि यही संविधानलाई उत्कृष्ठ संविधान भनेर जनजनमा प्रचार गरिदैछ । सस्तो बेसाह पेट लागि मर भन्ने उखान छ । सस्तो प्रचारले संविधान उत्कृष्ठ साबित हुनसक्ला कि नसक्ला ? हेर्दै जाउँ ।

बोल्नेको पीठो बिक्ने देशमा हेरौं, लोक र गणको हरिबिजोग पार्ने संविधान पिठोजसरी बिक्छ कि बिक्दैन ? राजतन्त्र, हिन्दूराष्ट्र र संघीयता विरोधीहरूलाई काखी च्यापेर बनेको ओली सरकार चल्छ कि चल्दैन ? लाटो, बहिरो, कानो र अन्धो यो सरकार चले कतिञ्जेल चल्ला ? जनताले यसलाई फाल्न अबेर भइसकेको छ ।

ओली सरकार रहनु भनेको आर्थिक रूपमा देश अरू टाट पल्टनु हो । कालोबजारी र भ्रष्टाचारको महामारी अरू पकषैलिनु हो । राजनीतिकरणले देशलाई अरू बर्बादीको भीरमा पुऱ्याउनु हो । नयाँ नेपालका नाममा साबुद नेपाललाई मानसिक रूपमा खण्डिकरण गर्दै देशलाई बिखण्डन गर्ने वातावरण बनाइदिनु हो । देशभक्तहरूले अव यस्तो कहालीलाग्दो सरकारलाई ज्वाइँ पालेसरह पाल्नु गलत हुनेछ । देशले देशभक्त सरकार खोजेको छ, देशले इमानदार सरकार खोजेको छ, देशले देशलाई एकतावद्ध पार्नसक्ने काविल कारिगर खोजेको छ, त्यतातिर ठूलादलहरूले नसोच्ने हो भने जनताको एकता र देशको स्वाधीनता खतरा पर्छ । चेतना भया ।

नेपालको संविधानमा अल्पसंख्यक समुदायको अधिकार

नेपालको संविधानमा अल्पसंख्यक समुदायको हक अधिकार देहाय बमोजिम व्यवस्था गरिएको छ ।

- निर्धारित प्रतिशत भन्दा कम जनसंख्या रहेका जातीय, भाषिक र धार्मिक समूहलाई अल्पसंख्यकको रुपमा परिभाषा गरिएको ।
- आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागितामूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने ।
- सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछडिएका अल्पसंख्यक लगायत नागरिकको संरक्षण, सशक्तीकरण वा विकासका लागि कानून बमोजिम विशेष व्यवस्था गर्ने ।
- सामाजिक रूपले पछाडि परेका अल्पसंख्यक समेतलाई समावेशी सिद्धान्तका आधारमा राज्यको निकायमा सहभागी हुन पाउने सामाजिक न्यायको हक हुने ।
- आफ्नो पहिचान कायम राखी सामाजिक र सांस्कृतिक अधिकार प्रयोगको अवसर तथा लाभका लागि विशेष व्यवस्था गरिने ।
- उत्पीडित तथा पिछडिएको क्षेत्रका नागरिकको संरक्षण, उत्थान, सशक्तीकरण, विकास र आधारभूत आवश्यकता परिपूर्तिका अवसर तथा लाभका लागि विशेष व्यवस्था गरिने ।
- सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक न्याय प्रदान गर्दा सबै लिंग, क्षेत्र र समुदायभित्रका आर्थिक रूपले विपन्नलाई प्राथमिकता प्रदान गरिने ।
- राष्ट्रिय सभामा प्रत्येक प्रदेशबाट कम्तीमा एक जना अपांगता भएका व्यक्ति वा अल्पसंख्यक निर्वाचित हुने सुनिश्चित गरिएको ।
- समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली बमोजिम हुने प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभाको निर्वाचनका लागि राजनीतिक दलले उम्मेदवारी दिंदा समावेशी सिद्धान्तको आधारमा गर्ने ।
- गाउँ कार्यपालिकामा दलित वा अल्पसंख्यक समुदायबाट गाउँ सभाले निर्वाचित गरेका दुईजना सदस्य हुने सुनिश्चित गरिएको ।
- नगर कार्यपालिकामा दलित वा अल्पसंख्यक समुदायबाट नगर सभाले निर्वाचित गरेका तीनजना सदस्य हुने सुनिश्चित गरिएको ।
- जिल्ला समन्वय समितिमा दलित वा अल्पसंख्यकबाट जिल्ला सभाले निर्वाचित गरेको कम्तीमा एक जना सदस्य हुने सुनिश्चित गरिएको ।
- अल्पसंख्यक समुदाय समेतको हक अधिकारको संरक्षण गर्न संवैधानिक आयोगको रुपमा राष्ट्रिय समावेशी आयोगको व्यवस्था ।
- नेपाली राजदूत र विशेष प्रतिनिधिसमावेशी सिद्धान्तको आधारमा नियुक्ति गरिने ।
- संवैधानिक अंग र निकायका पदमा समावेशी सिद्धान्तको आधारमा नियुक्ति गरिने ।

नेपाल सरकार
कानून, न्याय तथा
संसदीय मामिला मन्त्रालय

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार प्रविधि मन्त्रालय
सूचना विभाग

Who Attacked Pathankot Air Base

Zaheerul Hassan

Six suspected terrorists in Indian Army uniform attacked Pathankot Air Base early morning on the second day of the year 2016. It is MiG-21 Bison base of the Indian Air Force and located about 50 kms from Gurdaspur where another terror attack took place in July, 2015. Pathankot air force base is about 430km (270 miles) north of the Indian capital, Delhi. Six terrorists and seven individuals of security forces including one Lt Col of Indian Army have been killed during clearance operation of the base. The operation continued for more than 48 hours. The reports reveal that the terrorists came in a jeep that was a day earlier snatched after thrashing out a Superintendent of Police and his two associates on the night of 31st December, 2015. On the same day some elements have fired over Indian Embassy located in Mazar Sharif, Afghanistan. As usual Indian media and governments without any investigations started alleging Pakistan for sponsoring terrorists attack on Pathankot Air base. Whereas global community is well aware of the facts and admitting too that Pakistan is already effectively fighting against terrorism.

Therefore this time, involving Pakistan in Pathankot air base episode would not likely to be bought by the community.

In fact, before making any opinion and giving final verdict over the immersion or sponsorship of the attack, there is a need to evaluate the detailed analysis basing on certain available information, facts and evidences which came into the limelight through eyewitness. In this regard, some channels of Indian electronic media reported that few local business men and spectators disclosed very important points which might be helpful in reaching to the right conclusion. Firstly, shops located in the vicinity which were shut down at 10 PM in routine were forcefully closed at 5 PM on the day earlier of the attack by the local security authorities. Secondly, for security purposes the barriers placed on the road leading to the airbase were removed day earlier of the attack. Thirdly, the security forces acted on the advance intelligence and National Security Guard teams were intimated in advance on the evening to handle the potent threat. Fourthly, Ajit Doval is the same National Security Advisor who passed all available information to the base and local agencies and later on stated coordinating the whole operation. Fifthly, Indian intelligence agency RAW provided concocted information to the media for maligning Pakistan and criticizing Prime Minister Modi and his party BJP.

It is also worth mentioning here that intelligence boss placed in RAW's nerve center, hardcore of RSS, and Congress Party did not accept his recent try of normalization of relations with Pakistan and decided to thrash out Modi . On the other hand, major Pakistani political parties despite having reservations over Modi's past speeches and hard remarks against Pakistan , have welcome the surprise visit of Indian Prime minster to Pakistan. Contrary to it Indian media and opposition parties did not endorse Prime Minister Modi's steps towards improving relations with nuclear Pakistan. Indian media is continually yelling while repeating the same old story of involvement of Pakistan in its domestic terrorism.

Indeed, some hardcore Indian extremists have planned and executed this drama as they had staged by hitting Pakistani fishing boat on the 1st January, 2015. Other version could be that some elements of occupied Kashmir movement, Khalistan movement or from Maoists movement might have attacked the base. In any case Pakistan is no more engrossed in proxy war against her neighbor and interested in peacefully resolving core issues like Kashmir, water and Siachen with India. Pakistan has strongly condemned the attack on Pathankot . However, these is a need that UN should play her role in settling down of the revealed issues which will ultimately emerge as guarantee to the regional and global peace . India should also pay attention to train its security forces' elements since they took too long to in cleaning up the base that is still under its way of consolidation.

Failing in handling the operation successfully, removal of barriers from the roads leading to the base, a day earlier of attack forcefully shutting down the shops in the near vicinity and not taking proactive measures, or insufficient arrangements despite having early information of attack are raising many questions about the veracity of Indian claim of attacking the base by some foreign sponsored terrorists.

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभागको सूचना

आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ को आयकरको प्रथम किस्ता बुझाउने बारेको अत्यन्त जरूरी सूचना

आर्थिक वर्ष २०७२/०७३ को कारोबारको अनुमानित करको विवरण र आयमा तिर्नुपर्ने प्रथम किस्ताको आयकर बापतको ४०% (प्रतिशत) रकम यही २०७२ पौष मसान्तभित्र ठूला करदाता कार्यालय, सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालयमा दाखिला गरी शुल्क तथा ब्याजबाट बचौं ।

"समृद्ध राष्ट्र निर्माण र फराकिलो कराधार, करदाता मैत्री एवं सुदृढ कर प्रणाली पूर्वाधार"

मेरा केही खण्डन....

तथा खरिद सम्बन्धी विनियमावली, २०६४, पेट्रोलियम पदार्थ विक्रेता विनियमावली, २०७१, पेट्रोलियम पदार्थ गुणस्तर नियन्त्रण विनियमावली, २०६४, पेट्रोलियम पदार्थ ढुवानी विनियमावली, २०६५, एल.पि.जी. ग्याँस विनियम, २०६५ समेत लागू रहेका छन् । प्रचलित कानून र उल्लेखित विनियमावलीमा लेखिएका कार्य विपरीत जो कोहीले काम कारवाही गरेमा त्यस्तो कार्य गर्ने उपर समुचित कारवाही हुने निर्विवाद छ । म निगमको कार्यकारी प्रमुख पदमा नियुक्त भएदेखि प्रचलित कानून र संचालक समितिले बनाई लागू गरी आएका उल्लेखित विनियमावलीहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन, नियन्त्रण गरी आएको र विनाशकारी महाभुकम्प तत् पश्चात वर्तमान अवस्थाको अघोषित नाकावन्दी समेतबाट उत्पन्न विषम तथा प्रतिकुल परिस्थितीमा समेत निगमको श्रोत साधनलाई अधिकतम् आम जनताको हकहितमा हुने गरी प्रयोग गर्दै आएको छ । माथि उल्लेखित कानूनी ब्यवस्था र परिस्थिती अनुसार संचालन भई आएको यस निगमको काम कारवाहीका सम्बन्धमा म माथी लगाईएका आरोपहरूको बारेमा निम्नअनुसार खण्डन गर्न चाहान्छु ।

१.विभिन्न पेट्रोल पम्पहरूमा डिभाइस राखी रिमोटबाट उपभोक्तालाई घटी तेल दिई संस्थागत रूपमा आम जनतालाई ठगी गरेको गम्भीर विषयमा कुनै अनुगमन तथा नियन्त्रण नगरेको भन्ने आरोपको विषयमा :

आरोप वस्तुनिष्ठ र उल्लेखित विनयिम अनुकुल छैन ।

जहाँसम्म केही पेट्रोल पम्पहरूले डिभाइस राखी रिमोटबाट उपभोक्तालाई घटी तेल दिई संस्थागत रूपमा ठगी गरी आएको भन्ने सम्बन्धमा ठगी जस्तो फौज्दारी कसुर अपराधको अनुसन्धान तथा तहकीकात गर्ने साधिकार निकाय नेपाल प्रहरी भएको र नेपाल प्रहरीले त्यस्ता केही पेट्रोल पम्पहरूमा शिलबन्दी गरी कसुरजन्य कार्यमा संलग्न व्यक्तिहरु उपर कानूनी कारवाही अघी बढाएको भन्ने कुरा सबैलाई अवगत नै रहेको छ । उक्त कसुरजन्य कार्यमा संलग्न व्यक्तिलाई कानूनी कारवाही गर्न गराउन निगमको तर्फबाट नेपाल प्रहरीलाई पूर्ण सहयोग गर्नु निगमको दायित्व ठानेर सहयोग गर्दै आएको छु । पेट्रोल पम्पमा जडान भएको डिस्पेन्सिङ् पम्पको (प्राविधिक) पार्ट पुर्जाहरूको निरीक्षण गर्ने कार्य नेपाल गुणस्तर तथा नापतौल विभागको कार्यक्षेत्रभित्र पर्ने र उक्त विभागले निरीक्षण गरी डिस्पेन्सिङ् पम्प सिल गर्ने गरेको व्यहोरा समेत जानकारी गराउन चाहन्छु । यसरी ठगीजन्य कसुर अपराधको बारेमा साधिकार निकायबाट अनुसन्धान तहकीकात प्रारम्भ भै सकेपछि उक्त अनुसन्धान तथा तहकीकातको कार्यलाई नै प्रतिकुल प्रभाव पर्ने गरी यस बारेमा निगमको कार्यकारी प्रमुखले अनुगमन तथा नियन्त्रण नगरेको भनी दोषारोपण लगाउने कार्य उचित होला त ?निगमको कार्यकारी निर्देशकले गर्ने अनुगमन तथा नियन्त्रण भन्ने कुरा कानूनको दायरा भित्र बसी कानून अनुरूप गर्ने कार्य हो

नेपाल आयल निगम लि.को सञ्चालक समितिले पेट्रोलियम पदार्थ गुणस्तर नियन्त्रण विनियम, २०६४ बनाई लागू गरेको छ । उक्त विनियमको दफा २७ अनुसारको निगममा गुणस्तर नियन्त्रण तथा अनुगमन विभाग कायम रहेको छ । उक्त विभाग मातहतको निरिक्षण अधिकृत एवं निगम र नेपाल सरकारले तोकिएको अनुगमन तथा निरिक्षण टोलीबाट नियमित रूपमा अनुगमन तथा निरिक्षण भई आएको र सोको अभिलेख निगममा विद्यमान रहेको छ । निगम सञ्चालक समितीलाई पनि जानकारीका लागि यस सगँ सम्बन्धित नियमित भई आएका निरिक्षण तथा अनुगमन कार्यको अभिलेख नियमित पेस गरेकै हो ।यसरी सञ्चालक समितिले बनाएको विनियममा यस सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य सम्पादन गर्ने छुट्टै विभाग रहेको र उक्त विभागले विगतदेखि हालसम्म निरन्तर कार्य गर्दै आएको र अनुगमन प्रतिवेदनमा कैफियत देखिएमा सोही विनियम अनुसारको कारवाही भै आएकोमा यस सम्बन्धमा म कार्यकारी निर्देशकबाट अनुगमन तथा नियन्त्रण नगरेको भन्ने र विद्यमान विनियमावली एवं संचालक समितिले दिएको अख्तियारी समेतले तोकेको अख्तियारीलाई मैले अक्षरशः पालना गरी आएको र सोको उलंघन हुने कार्य भएमा कारवाही गर्न प्रतिवद्ध रहेको ब्यहोरा अवगत गराउँछु ।

निगमको पेट्रोलियम पदार्थ बिक्रेता बिनियमावली, २०७१ को विनियम ५० मा निगम आफैले पेट्रोलियम पदार्थ बिक्री गर्ने व्यवस्थामा "यस विनियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै आयोजना, होटल, उद्योग वा उपभोक्तालाई थोक वा खुद्रा परिमाणमा निगम आफैले वा निगमको कर्मचारी कल्याणकारी कोषबाट पेट्रोलियम पदार्थ बिक्री गर्न यस बिनियमावलीमा उल्लेख भएको कुनै कुराले प्रतिबन्ध लगाएको मानिने छैन " भन्ने उल्लेख छ । काठमाडौंको स्वयम्भु स्थित हामा पेट्रोल पम्पलाई निजको निवदेनमा कार्यकारी निर्देशकको तोक आदेशको भरमा पश्चिमाञ्चल क्षेत्रिय कार्यालय, भलवारीबाट ना. ४ ख. ७१४५ नम्बरको गाडीबाट १२ के. एल. डिजल उपलब्ध गराइएको सम्बन्धमा उक्त पम्पले केन्द्रिय कार्यालयमा निवेदन पेश गरी डिजल माग गर्दा नै महाभुकम्प पछि रोकिएको चक्रपथ विस्तार तथा निर्माण कार्य प्रयोजनका लागि जिम्मा पाएको ठेकेदार कम्पनी सांघाइ कन्सट्रक्सन ग्रुप कम्पनी लि. चिनसँग हामा पेट्रोल पम्पको संम्फौता भएको ब्यहोरा उल्लेख गरी निवेदन साथ ठेकेदारसंग भएको सम्फौता समेत पेश गरेकोले चक्रपथ विस्तार आयोजनाको कार्यका लागि डिजल उपलब्ध गराएको अवस्था हो ।विदेशी दातृ राष्ट्रको सहयोगमा निर्माण कार्य भइरहेको चक्रपथ जस्तो प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाको निर्माण तथा विसतार कार्य महाभूकम्प पछि प्रभावित भई पुनः संचालन हुन लागेकोले इन्धनको अभाव भएकोले निर्माण/विस्तार कार्य रोकिएको, जहाँबाट उड्ने धुला, मैला, फोहोरले गर्दा आम जनतामा स्थास्थ्यमा प्रतिकूल प्रभाव परिरहेकोले सोमा यथाशीघ्र चक्रपथ निर्माण तथा विस्तार कार्य सम्पन्न गर्न निजले आधार र कारण खोली दिएको निवेदन अनुसार डिजल उपलब्ध गराईएको हो ।

इन्धन डिपो कार्यालय थानकोटमा सीमित परिमाणमा मात्र पेट्रोलियम पदार्थ आयात भएको र काठमाडौं क्षेत्रमा धेरै पेट्रोल पम्पहरूलाई समानुपातिक रूपमा इन्धन बाँड्ने कार्य गरिदा तेलको अभाव हुने कारणले गर्दा हामा आयललाई पश्चिमाञ्चल क्षेत्रिय कार्यालय, भलवारीबाट डिजल उपलब्ध गराउँने ब्यवस्था मिलाईएको हो । हालको असहज परिस्थितिमा अलि सहज रूपमा सुनौली नाकाबाट पेट्रोलियम पदार्थ आयात भएकोले त्यही डिपोबाट उपलब्ध गराएको हो । ना. ४ ख. ७१४५ नम्बरको टैंकरबाट काठमाडौको हामा आयल स्टोरलाई सम्पूर्ण कागजी प्रकृया पुरा गरी डिजलको आवश्यक रकम बैंक दाखिला गरेको सक्कल बैंक भौचरका आधारमा मात्र निजलाई डिजल बिक्री गरिएको हो ।

यस प्रकार हामा आयल स्टोर र ठेकेदार कम्पनीका बिच भएको सम्फौताका आधारमा राष्ट्रिय महत्वको आयोजनाका लागि सम्पूर्ण कागजी प्रकृया पुरा गरी नियमानुसार लाग्ने रकम समेत निगमको खातामा जम्मा गर्न लगाई डिजल बिक्री गरेको अवस्थामा निगमको कार्यकारी निर्देशक/मेरो कुनै व्यक्तिगत स्वार्थ नरहेको कुरा स्पष्ट गर्न चाहन्छु । बिगतमा पनि काठमाडौंमा पेट्रोलियम पदार्थको अभाव हुँदा काठमाडौंबाट नजिकैको दुरीमा रहेको निगमको पश्चिमाञ्चल क्षेत्रिय कार्यालय, भलवारीबाट काठमाडौं क्षेत्रका निगमका विक्रेताहरूलाई आवश्यक प्रक्रिया पुऱ्याई बिल बनाई पेट्रोलियम पदार्थ बिक्री वितरण गर्ने गरिएको व्यहोरा समेत अवगत गराउन चाहन्छु ।

काठमाडौं बाहेक अन्य क्षेत्रमा बिक्री वितरण हुने पेट्रोलियम पदार्थको बिक्री वितरण एवं अनुगमन हालको परिस्थितिमा सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालयको समन्वयमा गर्ने गरिएको छ । थानकोट डिपोबाट बिक्री वितरण हुने पेट्रोलियम पदार्थहरूको सम्बन्धमा निगममा रहेको गुणस्तर तथा नियन्त्रण अनुगमन विभागले विभिन्न समयमा सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय गरी विभिन्न पेट्रोल पम्प र ग्याँस डिपोहरूमा गई नियमित वा आकस्मिक रूपमा निरिक्षण तथा अनुगमन सम्बन्धी कार्यहरु गर्दै आएको छ । इन्धन डिपो कार्यालय थानकोटबाट प्रत्येक दिन बिक्री वितरण भएको पेट्रोलियम पदार्थको विवरण लिई पेट्रोल पम्पहरूले बिक्री वितरण गरे/नगरेको अनुगमन गर्नको लागि वाणिज्य विभागको संयोजकत्वमा बनेको एक अनुगमन टोलीद्वारा अनुगमन एवं निरीक्षण गर्ने गरिएको र सोको अभिलेख निगममा रहने गरेको छ । निगमको सम्बन्धित विभाग र सरोकारवाला निकायहरूबाट पेट्रोल पम्प र ग्याँस डिपोहरूमा गर्ने गरिएको अनुगमन तथा निरिक्षण सम्बन्धी अभिलेखको छायाँप्रति सञ्चालक समितिमा बुझाएकै थिएँ ।

इन्धन तथा ग्याँसको न्यायोचित र पारदर्शी ढंगले वितरण नगरेको भन्ने आरोपका सम्बन्धमा :

इन्धन तथा ग्याँसको न्यायोचित र पारदर्शी ढंगले वितरण गर्ने कुरालाई निगम व्यवस्थापनले उच्च प्राथमिकतामा राखी सर्वसाधारणलाई सुसुचित गर्न नियमित सूचना जारी भई आएको तथ्य पनि सञ्चालक समितीलाई थाहा भएकै कुरो हो । हालको विषम अवस्थामा निगमलाई सिमित मात्रामा प्राप्त भै आएको इन्धन ग्याँसलाई सर्वसाधारणमा के-कसरी सर्वसुलभ उपलब्ध गराउने भन्ने बारेमा पहिलो समयमा मन्त्रालयबाट प्राप्त निर्देशन, संचालक समितिबाट भएका निर्णय र निगम व्यवस्थापनलाई भएको अख्तियारी अनुसार कार्य भै आएको र यसमा कुनै प्रकृयागत त्रुटी भएमा वा वितरण प्रकृया व्यवहारिक नभएमा मन्त्रालय एवं संचालक समितिबाट थप निर्देशन भए निर्देशन अनुरूप गरी आउने व्हहोरा अवगत गर्दछु । अतः म निगमको कार्यकारी निर्देशकमा नियुक्त भएदेखि नै निगमको बृहत्तर हितका लागि मेरो दक्षता एवं क्षमता अनुसार इमान्दारी साथ कानून अनुरूप कार्य गरी आएको छु । मधेश आन्दोलन एवं अघोषित नाकाबन्दीका कारणबाट इन्धन तथा ग्याँस आपूर्ति न्यून भै रहेको विद्यमान अवस्थामा आम जनताको अपेक्षा अनुरूप इन्धन वितरण गर्न नसकीएको यथार्थताको बारेमा निगम सञ्चालक समितिलाई ब्यहोरा अवगत नै रहेको र यस्को व्यवस्थापन कार्यमा म लगायत निगम ब्यवस्थापनबाट भरमग्दुर कार्य गरी आएको अवस्थालाई निगम संचालक समिति तथा आम नेपालीले पूर्ण आत्मासाथ गर्ने पूर्ण विश्वास लिएको छु । यस विषयमा कुनै थप जिज्ञासा आदि रहेमा यसबारेमा पुनः स्पष्ट गरिने जानकारी समेत अवगत गराउँदछु ।

महाभुकम्पमा ईन्धनको आपूर्ति

२०७२ बैशाख १२ गतेको विनासकारी महाभुकम्प गए लगतै धेरै धनजनको क्षति भएको अनुमान गरी १३ गते बाटनै सबै ग्यासं व्यवसायी, पट्रोलियम विक्रेता तथा ढुवानीकर्तालाई वोलाई आपूर्ति सहज गराउने रणनिती बनाइयो , ग्याँस र पेट्रोलियम पदार्थको कालाबजारी र अभाव हुन नदिन निगमका कर्मचारीलाई बिशेष सजग हुन निर्देशन दिईयो । उता महाभुकम्प पछि पेट्रोलियम पदार्थ तथा ग्याँसको अभाव हुने सभांवनालाई मध्ये नजर गर्दै हाम्रो अनुरोधमा ईण्डियन आयल कर्पोरेसनले समेत आफ्ना प्रतिनिधी नेपाल पठाएर पेट्रोलियम आपुर्तीलाई सहज बनाईदियो । जुन समय म नेपाल आयल कर्पोरेशन आएँ , त्यस समयमा खाना पकाउने एल.पी. ग्याँसको अभाव थियो । तोकिएको कोटा उद्योगीहरूले नउठाएको र नयाँ सिलिण्डरहरु बजारमा ल्याएका कारणबाट अभाव भएको भन्ने भए पछि आवश्यक मात्रामा ईण्डियन आयल कर्पोरेशनबाट सहज आपुर्ती व्यवस्था र हाल भएका ग्यांस उद्योगीसंग सिलिण्डरहरु प्रमाणिकरण गर्ने काम गरीयो । तत्पश्चात ग्यांस उद्योगीहरूलाई वोलाई तोकीएको कोटा उठाउन समन्वय गरीयो । यसमा उद्योगी तथा ढुवानीकर्ताको राम्रो सहयोग रह्यो ।

बजार अनुगमन गरी प्रत्येक उपभोक्ताको सिलिण्डरमा रेकर्ड उपलब्ध गराउने प्रयाश गरीयो । उद्योगीहरूलाई विश्वासमा लिएर अब देखि सहज रूपमा ग्यांस उपलब्ध गराउने प्रतिवद्धता गराइयो । आगामी दिनहरूमा यस्तो समस्या नहोस भन्नका लागी हाल भएका बोटलरहरूको क्षमता बृद्धि लगायत निगमले आफै स्टोरेज ट्यांक बुलेट देशका विभीन्न क्षेत्रमा राख्नको लागि गृह कार्य भईरहेको छ । भुकम्पका कारणले सवैको समस्या त छँदै थियो । तथापी इन्धनको आपूर्ति नभएमा भन भयावह हुने स्थीतीलाई मध्यनजर गर्दै नेपाल आयल कर्पोरेशनले आफ्ना सम्पूर्ण डिपोहरू, इन्धन डिपो तथा हवाई इन्धन डिपोहरूमा २४ सै घन्टा सेवा उपलब्ध गराउन र आफ्ना मातहतका ढुवानी र विक्रेताहरूलाई सोही

(बाँकी ६ पेजमा)

मेरा केही खण्डन....

अनुसार गर्न गराउन निर्देशन दिइयो । कुनै पनि डिपोमा धनजनको क्षति नभएको कारणले पनि हामीले तुरुन्त काम गर्न सफल भयौं ।

यता हवाई इन्धनको मूख्य खपत हुने त्रिभुवन अन्तराष्ट्रिय विमानस्थलको सिनामंगल कार्यालयलाई भुकम्प जाने वित्तिकै उद्धार कार्य सुरू हुने भएकोले सजग राखी २४ सै घण्टा सेवा दिने ब्यवस्था मिलाइयो । प्रतिदिन ४ सय किलो लिटर बिक्री हुने सो केन्द्रबाट उक्त डिपोहरूमा दोब्बर अर्थात ८ सय किलो लिटर सम्म इन्धन आपूर्ति गरी आवश्यक भइराखेको माग पुरा गरीयो । उता ईण्डियन आयल कर्पोरेशनबाट आपूर्तिमा कुनै बाधा नहोस भन्नकालागी ३ सदस्य टोली नेपाल वोलाईयो । जसको काम नेपाल आयल कर्पोरेशनले इन्धन लिने सबै भारतिय डिपोहरूमा तुरुन्त आपूर्ति गर्न आईओसीसंग समन्वय गर्न लगाइयो । जसले गर्दा आयात र बिक्रिवितरणमा कुनै समस्या रहेन । यस महाविपतीको बेलामा आईओसीले ठुलै सहयोग गर्‍यो । उहांहरूप्रति आभार ब्यक्त पनि गर्न चाहान्छु ।

काठमाण्डौमा सहज आपूर्ति होस भन्नका लागी निगमले पहिले देखिनै आ□नो डिपोहरूमा पूर्ण क्षमतामा पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण गरेको थियो । भुकम्पपछि तुरुन्त कार्यालय खोली बिक्री वितरण गऱ्यौं, नगद जम्माको लागि बैंकहरू खुल्ला थिएन । तैपनि हामीले माग बमोजिम प्राईभेट पट्रोल पम्पहरूलाई पेट्रोलियम पदार्थ दिइने व्यवस्था मिलाइयो भने नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी र साझा तथा सशस्त्र प्रहरीलाई आवश्यक्ता अनुसारको परिमाण लैजाने ब्यवस्था मिलाईयो ।

यस्तो आपद विपदको समयमा ढुवानी गराई भण्डारण गर्न कार्य जस्ता जोखीमपूर्ण कामहरु गराउन अत्यन्तै कठीन कार्य थियो । डिपोको सुरक्षाको हिसाबले पनि जोखीमपूर्ण कार्य थियो , भुकम्पले ट्याकी फुट्ने , टुट्ने र पेट्रोलियम पदार्थ चुहावट हुने तथा त्यसबाट आगलागी जस्ता बिपतीहरू थपिन सक्ने सभांवना थियो, तर त्यस्तो जोखिम भाग्यवस भएन । तथापी उद्धार कार्य तथा उपभोक्ताको हितलाई ध्यानमा राखी हाम्रा फिल्डमा खटिने सम्पूर्ण कर्मचारीहरूले आआ□नो ठाउंबाट दायीत्व पुरा गर्नु भएको थियो । यसको लागी उहांहरूलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहान्छु ।

अब अगाडी अझ धेरै चुनौतीहरु छन । वर्षात आउंदैछ , बाढी , पहिरो , भुक्षयको प्रकोप बढ्ने खतरा छ । यसका लागी हामीले देश भरीका पेट्रोल पम्पहरूमा उनिहरूको पूर्ण क्षमता बराबरको इन्धन लैजान र भण्डारण गरिराख्न अनुरोध गरेका छौ । साथै नेपाल भारत सीमानाका सबै डिपोहरूसम्म सहज रुपमा इन्धन आपूर्ति गर्ने ब्यवस्था मिलाइएको छ । काठमाण्डौको लागी बैकल्पीक मार्गबाट ल्याउन केहि टैंकरहरूलाई तयारी अवस्थामा राख्ने छौं, यता उता दुबै तर्फ । आपतकालीन उद्धारको लागी अस्थायी भण्डारण गर्न सकिने ब्लाडर को खरीद गर्ने तर्फ कारवाही सुरु गरेका छौ । भावी दिनहरूमा निगमलाई अगाडी बढाउन हाम्रो आ□नो आन्तरीक खरीद बिक्री को अद्यावधीक राख्न नयां सप्टवयर लागु गर्न पनि गृह कार्य भई रहेको छ । देशभरीका डिपोहरूको सुधार गर्ने तर्फ गृहकार्य पनि भईरहेको छ । रक्सौल अमलेखगञ्ज पाइपलाईनको कार्य अगामी आ.व. देखि शुरु गरीने तयारी भईरहेको छ । विपद व्यवस्थापनको लागि रणनीतिहरूको तयार गरी लागु गर्ने तथा नेपाल आयल कर्पोरेशनलाई ऋण मुक्त गराउन नयां नितीहरू अवलम्बन गरीने छ । यसैगरी त्रिभुवन विमानस्थलमा हवाई इन्धन सहज, सुरक्षित र गुणस्तरयुक्त इन्धन उपलब्ध गराउने तर्फ विशेष पहल रहने छ । यसको लागी अन्तर्राष्ट्रिय सेवा प्रदायकहरुसंग छलफल भई रहेको छ ।

नेपाल आयल निगम सगैं मेरो यात्रा

जनताको दैनिक जनजीविका सँग प्रत्यक्ष जोडिएको नेपाल आयल निगम लिमिटेडको कार्यकारी निर्देशकमा म नियुक्त भए पछि मैले गरेका काम कार्बाहीका बारेमा सबैलाई सुसुचित गर्न उचित ठानेर नियमित पत्रकार सम्मेलन गर्न थालेँ । म निगममा आउनु अघि पेट्रोलियम पदार्थ र खाना पकाउने एल. पि. ग्याँस सहज रूपमा उपलब्ध थिएन र म आउन साथ केही दिन बजारमा ग्याँसको अभाव भएको सर्वविदितै छ । तर मैले केही समयमै ईण्डियन आयल कर्पोरेसनसँग समन्वय गरेर ग्याँसलाई सहज बनाएको थिएँ । ग्याँसको सहज वितरण र व्यवस्थापनको लागि छुट्टै समिति समेत बनेको छ । २०७१ साल माघ महिनामा ईण्डियन आयल कर्पोरेसनमा भ्रमण गरि ग्याँस तथा पेट्रोलियम पदार्थको सहज आपूर्तिका लागि वातावरण मिलाएको छु । अहिले बजारमा ग्याँसको अभाव छैन र आगामी दिनहरूमा पनि ग्याँसको अभाव हुन नदिने प्रतिबद्धता ब्यक्त गर्न चाहन्छु । त्यस्तै पेट्रोलियम पदार्थको पनि अभाव हुन नदिने बिश्वास दिलाउन चाहन्छु ।

ग्याँसको कालो बजारी हुन सक्ने अवस्थालाई मध्ये नजर गर्दै यस बीचमा निगमले ग्याँस उद्योगहरूसँग ग्याँस सिलिण्डरको तथ्यांक अनिवार्य उपलब्ध गराउन उर्दी जारी गऱ्यो । ग्याँस उद्योगहरूले पेश गरेको सिलिण्डर संख्या विश्वसनीय होस र निगमले तोक्ने ग्यासको कोटा तथ्यपरक होस भन्ने मनसायले ग्याँस उद्योगीहरूको सिलिण्डर संख्या यकिन गर्न निगमले माग गरे बमोजिमको विलविजक पेश गरे अनुरूप ख्मचषथ गरिएको विवरणलाई अभिलेखीकरण गर्न एक कमिटी गठन गरिएको छ । सो कमिटीले हाल अभिलेखीकरण र ख्मचषथ गर्ने कार्य गरिरहेको छ ।

पेट्रोलियम पदार्थ र ग्याँसको सहजीकरणसँगै म निगममा आए पछि ऋण तिर्ने अभियाननै चलाएको यहाँहरूलाई अवगत नै छ । गत चैत र यो बैशाख महिनामा मात्रै ईण्डियन आयल कर्पोरेसनको ५ सय ४८ करोड, नागरिक लगानी कोषको ३ सय करोड , कर्मचारी सञ्चय कोषको १ सय ५० करोड ऋण निगमले तिरेको छ भने मुल्य स्थिरीकरण कोषमा २ सय ६० करोड रूपैयाँ जम्मा गरेको छ । र पुनः कर्मचारी सञ्चय कोषको २ सय करोड र नागरिक लगानी कोषको १ सय करोड ऋण तिर्ने निर्णय गरि सकिएको छ । साथै अरू ऋणहरू पनि तिर्ने तयारी गरिरहेको कुरा अवगत गराउन चाहन्छु । त्यस्तै भारतसँग भएको पाईपलाईन बिस्तारको काम पनि अन्तिम चरणमा पुगेको छ । पाइप लाइन बिस्तार कार्यको लागि निगमका प्रतिनिधीहरू मिति २०७१।१२।१२ देखि १५ सम्म क्षत्रक्ष नयाँ दिल्ली गई एष्उभष्लिभ को कार्य अगाडी बढाउने काम गरेको समेत यहाँहरूलाई जानकारी गराउन चाहन्छु । आशा गरौं निकट भबिष्यमै पाईपलाईन बिस्तारको काम सुरू हुनेछ ।

महाभुकम्पपिडीतलाई निगमको मल्हम

महाभुकम्पकसँग पौठाजोरी गरिरहेका आम नेपालीहरूलाई सहज रूपमा ग्याँस तथा पेट्रोलियम पदार्थ उपलब्ध गराउन आयल निगम सक्षम भएको सर्वविदितै छ । महाभुकम्पको प्रलय गईहँदा पेट्रोलियम पदार्थ सहज बनाउन ईण्डियन आयल कर्पोरेसनको तीन सदस्यीय प्रतिनीधी मण्डललाई नै नेपाल झिकाएर पेट्रोलियम पदार्थलाई सहज बनाईयो । भुकम्प पछि नेपालमा खाना पकाउने ग्याँस तथा पेट्रोलियम पदार्थको अभाव हुने सभांबनालाई मध्यनजर गर्दै उनीहरूलाई नेपाल बोलाईएको थियो । उनिहरूले नेपाल आयल निगमसँग समन्वय गरेर पेट्रोलियम पदार्थको ढुवानीलाई सहज बनाईदिएका थिए ।

अहिले बिश्व बजारमा पेट्रोलियम पदार्थको भाउ बढे पनि निगमले हामीकहाँ नबढाउने निर्णय गरेको छ । छिमेकी देश भारतमा पेट्रोलियम पदार्थको मुल्य बढे पनि नेपालमा तत्काले बढाइने छैन । गत मई १ गतेबाट पेट्रोलियम पदार्थको मुल्य बढाएको ईण्डियन आयल कर्पोरेसनले मई १ बाटै नेपाललाई पनि मुल्यबृद्धि गरि पेट्रोलियम पदार्थ पठाएको थियो । तर, महाभुकम्पले धनजनको ठूलो क्षति भई नेपालीको जनजीविकामा समेत प्रत्यक्ष असर परेकाले यहाँ पेट्रोलियम पदार्थको मुल्यमा कुनै परिवर्तन नगरिएको हो ।

त्यस्तै, नेपाल आयल निगमले कर्मचारीको तलबबाट भुकम्पपिडीतलाई २१ लाख १९ हजार ३३ रुपैयाँ ५३ पैसा उपलब्ध गराएको छ । कार्यकारी निर्देशकको १५ दिनको, अधिकृतहरूको १० दिनको र सहायक स्तरका कर्मचारीको ५ दिनको तलब बराबरको रकम निगमले प्रधानमन्त्री राहत कोषमा जम्मा गरेको हो ।

यस अघि नेपाल आयल निगमले भुकम्पपिडितलाई निःशुल्क खाने पानी वितरण गरेको थियो । निगमले उपत्यकामा टेण्ट हाली बसेका पिडितहरुलाई टेण्टस्थलमै खाने पानी उपलब्ध गराएको हो । सिंहदरवार, सविंधानसभा भवन, तीनकुने, भक्तपुर, ललितपुरका विभिन्न स्थलमा त्रिपालमा बसेका पिडितहरूलाई खाने पानी वितरण गरिएको हो । निगमले १ हजार लिटरको १० ओटा पानीको ट्याकीं समेत उपलब्ध गराएर पिडितहरूलाई खाने पानी सहज बनाई दिएको थियो । निगमको काम कार्बाहीलाई अगाडी बढाउन सहयोग गर्ने सरकार, निगम सञ्चालक समिती, निगमका कर्मचारी, सघैं, सगंठन र यूनियन तथा पेट्रोलियम तथा ग्याँस ब्यवसायी र सम्पूर्ण उपभोक्ताहरूलाई हार्दिक धन्यवाद दिदै आगामी दिनहरूमा पनि यस्तै सहयोग र सद्भाभको अपेक्षा राख्दछु । साथै महाभुकम्पमा परि मृत्यु भएका नेपालीहरूको आत्माको चिर शान्तीको कामना गदै घाईतेहरूको सिघ्र स्वास्थ्यलाभको कामना गर्दछु । त्यस्तै निगममा कार्यरत कर्मचारी श्री पारस रत्न तुलाधारको पनि सोही भुकम्पमा परि असामयिक निधन भएको मा उहांको चिर शान्तीको कामना गर्दै उहांको परिवार प्रति धैर्यधारण गर्न भगवानले शक्ती प्रदान गरून भन्ने कामना गर्दछु ।

(खड्का नेपाल आयल निगम लि.का कार्यकारी निर्देशक हुन्)

आईओसीको पूर्ण भर पर्नु बुद्धिमानी हुँदैन

गोपालबहादुर खड्का

पेट्रोलियम आपूर्तिको असहज स्थितिसँगै मेरो बारेमा सञ्चारमाध्यममा धेरै थरी कुरा आए । पेसाले इन्जिनियर भएको हुँदा काममा लागेपछि लागिरहने मेरो बानी छ । आयल निगममा म आउँदा भारतीय आयल निगमबाट सहज इन्धन आपूर्ति भए पनि वितरणको विषय प्रभावकारी थिएन । केही व्यवसायी जहिले पनि इन्धनको अभाव गराएर फाइदा लिन खोज्नेहरु थिए ।

म आएपछि पेट्रोलियम पदार्थको बिक्रीलाई अटो प्राइस सिस्टममा लगें । म आउने समयमा ३६ अर्ब ऋण थियो, निगम घाटा खाएर बसेको अवस्था थियो । अहिलेसम्म निगमले २४ अर्ब ऋण तिरिसकेको छ । कर्मचारी सञ्चय कोष, नागरिक लगानी कोष, केही बैंकको ऋण तिरेका छौं, जसको ब्याजदर १० प्रतिशत थियो । अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा पेट्रोलियम पदार्थको मूल्य घटेको तथा निगम फाइदामा जान लागेपछि हामीले बैंकको ऋण तिर्न खोज्दा बैंकहरुले नतिर्न आग्रह गरेका थिए । मलाई ऋण चुक्ता नगर्न दबाबसमेत आयो ।

निगम फाइदामा जान लागेपछि हामीले पेट्रोलियम पदार्थको भण्डारण बढाउने तथा खाना पकाउने एलपी ग्यास आयातका लागि आ□नै बुलेट खरिद गर्ने प्रक्रिया पनि बढाएका थियौं । अहिले एलपीजीका लागि भारतीय बुलेटको भर पर्नुपर्छ । निगममा संरचनात्मक सुधारको धेरै खाँचो छ । सञ्चालक समितिको बैठक पाँच बजेपछि बस्ने र एजेन्डामा छलफल गर्दा सञ्चालकहरुबाट आज धेरै थकाइ लाग्यो भन्नेसमेत आवाज आउने गर्छ ।

मेरो भनाइ निगमको सञ्चालक समितिको पुनर्संरचना गर्नुपर्छ भन्ने हो । अहिलेको संरचनामा वाणिज्य सचिव निगमको सञ्चालक समिति अध्यक्ष हुने प्रावधान छ । हरेक कुरा सञ्चालक समितिबाट निर्णय गराउनुपर्ने भएकोले निगमले चाहेरमात्र केही हुने अवस्था छैन । निगमको सञ्चालक समितिले समयमा निर्णय गर्न नसक्दा समस्या आएको हो ।

समस्या सञ्चालक समितिले निर्णय नगर्दा आउने तर दोष भने मलाई लगाइएको छ । यही क्रममा मलाई स्पष्टीकरण समेत सोधियो । नाकाबन्दीपछि जिल्लामा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको रोहबरमा तथा काठमाडौं उपत्यकामा आयल निगम आफैंले आवश्यकताको आधारमा तेल दिने काम भइरहेको छ । नाकाबन्दी भएपछि साना नाकाहरुबाट तेल भित्रिन सरु भयो । यसले दीर्घकालीन रुपमा निगमलाई घाटा पुर्‍याउने जानकारी मैले गृह मन्त्रालयमा समेत गराएको थिएँ । गृह मन्त्रालयको बैठकमा कालोबजारीलाई आँखा चिम्लने अनौपचारिक निर्णय भयो । अहिले कालोबजारीमा भएको तेलको कारोबार निगमबाट नभएर साना नाकाबाट भित्र्याएर भएको छ ।

निगमले बिल काटेर डिलरलाई पेट्रोलियम पदार्थ दिने गर्छ, जसमा हाम्रो दाहित्व संख्यामा हुन्छ भने गुणस्तरको विषय गुणस्तर विभागले हेर्ने गर्छ । मैले एउटा बटम थिचेर पेट्रोलियम पदार्थको बिक्रीवितरणको सबै विवरण हेर्न सक्ने प्रणाली बनाउने सोच राखेको थिएँ । आजको दिनसम्म यो कार्यान्वयन हुन सकेको छैन ।

स्पष्टीकरणको विषयमा सञ्चालक समितिको बैठक बोलाउँदा सदस्यलाई खबर गर्ने काम सदस्यसचिवको हो । निगममा सदस्यसचिवको जिम्मेवारी कार्यकारी निर्देशकको हुन्छ ।

मलाई स्पष्टीकरण सोध्ने विषयमा पनि मलाई जानकारी नगराई केही दिनअगाडि बैठक बोलाइयो । मन्त्रालयबाट मलाई माइन्युटमा हस्ताक्षर गर्न बोलाइयो । म पेट्रोलियम पदार्थको आयातसम्बन्धी निर्णय होला भनेर मन्त्रालय गएँ । तर, हस्ताक्षर गर्न थाल्दा मलाई स्पष्टीकरण सोधिएको निर्णय थियो । म तत्काल वाणिज्य तथा आपूर्तिमन्त्री गणेशमान पुनकहाँ गएँ । मैले मन्त्रीलाई तपाईंको सहमतिमा स्पष्टीकरण सोध्ने निर्णय भएको हो भनेर सोधेँ । उहाँले कुनै जबाफ दिनुभएन । फेरि बोर्डको माइन्युट मसँग छ । कुन हिसाबले स्पष्टीकरण सोध्ने निर्णय भयो, मलाई जानकारी छैन ।

आपूर्ति असहज भएपछि अहिले देशभर पेट्रोलियम पदार्थको अभाव छ । म जुनसुकै माध्यमबाट पनि पेट्रोलियम पदार्थ आयात गरेर स्थिति सहज बनाउन लागेको थिएँ । निगमले बढीमा १५ दिनका लागि डिजल र सात दिनका लागि पेट्रोलको मौज्दात राख्ने गर्छ । सरकार परिवर्तनपछि मलाई स्पष्टीकरण सोध्नुको पछाडि मेरो संलग्नता मन्त्रीको राजनीतिक दलसँग निकट नभएको कारण पनि हुन सक्ने अनुमान मैले गरेको छु । मलाई काम गर्न डर छैन । राम्रो नियत राखेर काम गर्ने मेरो बानी हो ।

पेट्रोलियम पदार्थ आपूर्ति असहज भएपछि निगममा धेरै थरी मानिस आफूले पेट्रोलियम पदार्थ ल्याउन सक्ने भन्दै आए । त्यसपछि हामीले पेट्रोलियम पदार्थ आयात गर्न सक्ने कम्पनीहरुलाई तीन दिनको समय राखेर आशयपत्र माग गर्‍यौं, जसमा २२ वटा कम्पनीले, केहीले हवाई माध्यमबाट केहीले स्थल मार्गबाट पेट्रोलियम पदार्थ ल्याउने भनेर आयशपत्र पठाए । हामीले ८र१० वटा कम्पनीसँग सम्पर्कमा राख्यौं । अन्तिममा विराट पेट्रोल र पेट्रो म्याक्सले इन्धन आपूर्ति गर्न सक्ने निर्णय गर्‍यौं । विराटले स्थलमार्गबाट र पेट्रो म्याक्सले हवाई माध्यमबाट इन्धन आपूर्ति गर्ने कुरा थियो ।

विराटले ल्याउने पेट्रोलियम पदार्थको बेस प्राइस एक सय ९९ रुपैयाँ थियो । मलाईपछि विराटलाई अनावश्यक पैसा दियो र विराटमा मेरा पनि लगानी छ भन्ने आरोपसमेत लाग्यो । कालो सूचीमा नपरेको कम्पनीलाई पनि कालोसूचीमा परेको भनेर हल्ला गरियो । विराटलाई तेल ल्याउन अनुमति दिएपछि विराटले पेस गरेको बैंक ग्यारेन्टीको आधारमा पेस्की दिएको हो । पछि विराटले तेल नल्याउने भएपछि निगमले ब्याजसहित पैसा फिर्ता पाएको छ । पेट्रो म्याक्सले भने हवाई इन्धन आपूर्ति गरेको छ । यसभन्दा अगाडि वायुसेवा निगमले गरेको थियो । पछि वायुसेवा निगमले उडानमा समस्या भएको भन्दै आपूर्ति गर्न नसक्ने जनाएको थियो ।

चीनबाट इन्धन ल्याउने सम्बन्धमा हामीले आईओसीले तेल नदिएपछि प्रयास सुरु गरेका हौं । आईओसीसँग भएको सम्झौताअनुसार सन् २०१७ सम्म हामीले आईओसीसँग तेल खरिद गर्नुपर्छ । तेल खरिदका लागि सम्झौता भए पनि सरकारले गरेको ढिलाइका कारण चीनबाट इन्धन आउन ढिलाइ भएको हो । चिनियाँ पक्षले करको विषय बाहिर ल्याए पनि उच्चस्तरीय बैठकपछि त्यो कुरा समाधान हुन सक्ने जनाएको छ । तर, उच्च सरकारी तबरमा चीनबाट इन्धन ल्याउने विषयमा कुनै निर्णय भएको छैन । पहिलो चरणमा हामीले चीनबाट अनुदानको पेट्रोलियम पदार्थ ल्याएका हौं । जोखिम भए पनि सहज तरिकाले चीनबाट इन्धन ल्याउन हामी सफल भयौं । वाणिज्यमन्त्री चीनबाट तेल ल्याउन चीन भ्रमणमा जानु भयो तर अहिलेसम्म कुनै प्रगति भएको छैन ।

(नेपाल आयल निगमका कार्यकारी निर्देशक खड्कासँग गरिएको कुराकानमा आधारित)

समस्या दीर्घकालीन रूपमा समाधान गर्न चीनबाट इन्धन ल्याउनु पर्छ

गोपालबहादुर खड्का
कार्यकारी निर्देशक, नेपाल आयल निगम

भारतले गत असोजदेखि लगाएको अघोषित नाकाबन्दीका कारण भारतबाट सहज रूपमा इन्धनको आपूर्ति हुन नसक्दा उत्पन्न परिस्थिति र इन्धनको अभावलाई कम गर्न नेपाल आयल निगमले सुरू गरेको वैकल्पिक उपाय तथा नेपाल आयल निगमको ४६ औं वार्षिकोत्सवको सन्दर्भमा **अभियान साप्ताहिकका लागि राजेश बर्मा र सन्तोष बराइली**ले गरेको कुराकानी :

विश्वमा नै इन्धनको कारोबारमा 'कारोबार' भन्दा 'राजनीति' बढी भएको पाइएको छ । त्यसको प्रत्यक्ष प्रभाव नेपालको इन्धनमा पनि परेको छ । चीनसँग इन्धन ल्याउन बाटो र अन्य प्राविधिक समस्या पनि छ । नाकाबन्दी हटेपछि पनि चीनबाट इन्धन ल्याउँदा निगमलाई फाइदा हुन्छ कि हुँदैन ?

अहिलेको अवस्थामा फाइदा हुन्छ वा हुँदैन भनेर छुट्याउन सकिन्न । अहिले त तत्कालको समस्या कसरी समाधान गर्नुपर्ने भन्ने अवस्था छ । हामीसँग एकमात्र विकल्प छ, त्यो हो सम्झौताअनुसार जसरी पनि चीनबाट कुल मागको ३३ प्रतिशत इन्धन आपूर्ति गर्नु । उत्तरी क्षेत्रमा इन्धन पुऱ्याउन पनि अहिले गाह्रो भइरहेको छ । यसलाई हेरेर पनि चीनबाट ल्याउन आवश्यक छ । मूल्य फरक परे पनि चीनबाट आपूर्ति गर्नुबाहेक विकल्प छैन । सधैं इन्डियन आयल कर्पोरेसनकै भर पर्नु बुद्धिमानी हुँदैन । त्यसैले दीर्घकालीन रूपमा समस्या समाधान गर्न पनि चीनबाट ल्याउन आवश्यक छ ।

चीनबाट ग्यास भित्राउने सम्भावना कत्तिको छ ? मूल्य कसले निर्धारण गर्ने अनि बंगलादेशबाट ल्याउने पहल कहाँ पुग्यो ?

ग्यास ल्याउने विषयमा पनि गहन छलफल भइरहेको छ । तर, मुख्य समस्या भनेको ढुवानी गर्ने बाटो र साधनको देखिएको छ । हामीसँग नेपाली नम्बर प्लेटको बुलेट छैन । भएका बुलेट सबै भारतीय नम्बर प्लेटका छन् । यो समस्या समाधान गर्न अहिलेको नाकाबन्दी समस्या आउनुअघि नै निजी क्षेत्रलाई नेपाली नम्बर प्लेटको बुलेट ल्याउन मैले आग्रह गरेको थिएँ । तर, हालसम्म आएको छैन ।

चिनियाँ बाटो भएर १८ देखि २८ मेट्रिक टनको क्षमतामा बोर्डरसम्म ल्याउन सकिन्छ । तर, नेपाली सीमाभित्र कसरी ल्याउने, अर्को चुनौती छ । हामीसँग आफ्नै बुलेट पनि छैन । रसुवागढीसम्म ल्याउन सकियो भने अस्थायी रूपमा रसुवागढीमै रिफिलिङ गर्ने प्लान्ट बनाएर ग्यास आयात गर्न सकिन्छ । यसका लागि मन्त्रालयले पहल गर्न आवश्यक छ । यसबीचमा रक्सौलमा ग्याससहित रोकिएका करिब तीन सयमध्ये सय बुलेटलाई रिरूट गरेर सुनौलीसम्म पुर्‍याउने काम भएको छ । त्यसमध्ये ५० वटा बुलेट नेपाल आइपुगेको अवस्था छ ।

अहिले कुल मागको १५ प्रतिशतमात्रै इन्धन आपूर्ति भएको छ । आपूर्ति कम भएर इन्धनको चर्को अभाव भएको हो । केही मार्जिन राखेर इन्धनको मूल्य मन्त्रालयले नै तोकिदिनुपर्छ जसले गर्दा आयातकर्तालाई सहज हुन्छ । मूल्य निर्धारण नगरेसम्म निजी क्षेत्र आयात गर्न अघि बढ्ने अवस्था छैन । बंगलादेशबाट ल्याउने पहल पनि भइरहेको छ । बंगलादेशको टोलीले सरकारी स्तरबाट छलफल गर्न बोलाएको छ । त्यसका लागि सरकारले आवश्यक पहल सुरू गरेको छ ।

इन्धनको निकै कालोबजारी भयो भनेर बाहिर आइरहेको छ ? तपाईंकै आयल निगमको ट्यांकर एक स्थानबाट अर्को स्थानमा झार्न थालेको अवस्थामा पक्राउ पनि परेको छ ? १५ प्रतिशतमात्रै इन्धन आपूर्ति भइरहेको अवस्थामा सडकमा कसरी जामको अवस्था सिर्जना भयो ?

खुला सिमानाको फाइदा उठाएर केही समूहले ल्याएको इन्धनको अहिले कालोबजारी भएको हो । त्यसैले गर्दा अहिले सडकमा निक्कै जाम हुन थालेको छ । हामीले आपूर्ति १५ प्रतिशतमात्रै भइरहेको अवस्थामा कसरी सडक जाम भयो भनेर हेर्दै जाँदा अहिले भारतबाट आफूखुसी इन्धन आपूर्ति भइरहेको पाइएको छ, सले गर्दा सडक जाम हुन थालेको छ । निगम आफैंले अनुगमन गर्दैन ।

वाणिज्य विभागले अन्य निकायको सहयोगमा अनुगमन गरिरहेको छ । हामीले केहीमाथि कारबाही पनि गरेका छौं । काठमाडौंमा इन्धनको मौज्दात थोरै भएकाले चिनियाँ समूहले बनाउँदै गरेको, राष्ट्रिय प्राथमिकताको चक्रपथ सडकका लागि हामा पेट्रोल पम्पलाई भैरहवा डिपोबाट इन्धन उपलब्ध गराएको ट्यांकर पक्राउ परेको हो । मैले नियमसम्मत नै हामालाई इन्धन दिन तोक लगाएको थिएँ ।

तोक लागेको १७र१८ दिनपछि उसले इन्धन पाएको थियो । उसले इन्धन अपचलन गरेको पनि होइन । स्थानीय केही पम्पले आफूले इन्धन नपाएको तर काठमाडौंको पम्पले पाएको भनेर हल्ला फिँजाएका हुन् । यसमा कुनै गलत काम भएको छैन । हो, यस्ता समस्या समाधान गर्न हामीसँग ट्यांकरको ट्र्याकिङ र लकिङ गर्ने आधुनिक प्रणाली छैन ।

रक्सौलबाट आपूर्ति गर्न समस्या आएको छ । अहिले सरकारले चीनबाट आपूर्ति गर्न सुरू गरेको प्रयासपश्चात् भारतीय पक्षले 'हाम्रो आपत्ति' छ भनेर कुनै चासो देखाएको छ वा छैन ? चीनबाट इन्धन ल्याउन स्टोरेज कहाँ गर्ने विषयमा कुनै छलफल भएको छ वा छैन ?

आधिकारिक रूपमा भारतीय पक्षले त्यस्तो आपत्ति अहिलेसम्म जनाएको छैन । तर, नेपालमा आपूर्ति हुने हरेक दिनको परिमाणबारे भारतीय आपूर्ति मन्त्रालयले रेकर्ड राख्ने गरेको उनीहरूको कुराबाट जानकारी पाएको छु । आपत्ति नजनाए पनि कहिले दुई बुलेट र ट्यांकरमा लोड दिन्छ भने कहिले सातवटा बुलेट र ट्यांकरमा लोड दिएको व्यवहारमा देखिएको छ ।

अहिलेसम्मको अवस्था विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा कम आपूर्ति ग्यासको छ । ग्यास सर्वसाधारणको चुलोसँग जोडिएकाले ग्यासको कम लोडिङ दिँदै आएको पाइएको छ । जहाँसम्म चीनबाट आउने इन्धनको स्टोरेजको कुरा छ, दीर्घकालीन रूपका लागि बेत्रावती र पाँचखालमा आधुनिक सुविधासम्पन्न स्टोरेज ट्यांकर राख्ने विषयमा हामीले पहल गरिरहेका छौं । यो योजनाबारे पहिले पनि धेरै समितिले सरकारलाई सुझाव दिइसकेका छन् ।

नाकाबन्दी भएको अवस्थामा दीर्घकालीन रूपमा पाइपलाइनबाट इन्धन आपूर्ति गर्ने योजना अब के हुन्छ ?

नाकाबन्दीपछि पाइपलाइनको योजना पक्कै पनि रोकिएको छ । अहिले इन्डियन आयल कर्पोरेसन र नेपाल आयल निगम त्यो विषयमा मौन भएको अवस्था छ । पाइपलाइनका लागि आवश्यक पर्ने बी टु बी प्रक्रिया पनि मन्त्रालयले अवरूद्ध गरेको थियो । जी टु जीपश्चात् बी टु बी गर्नै पर्छ । भारतीय दूतावासको सहयोगमा रातारात हामीले मेहनत गरेर बी टु बी गर्न सफलता प्राप्त गऱ्यौं । पाइपलाइन सम्झौतापश्चात् तीन महिनाभित्रमा अन्य प्रक्रिया सम्पन्न गर्नुपर्ने थियो । तर, अहिले अवरूद्ध भएको छ । हाम्रा लागि पाइपलाइन अति आवश्यक छ । यसका लागि व्यापारिक र सरकारी दुवै पक्षबाट थप सम्बन्ध सुधार गर्नुपर्ने अवस्था छ ।

सीमामा अवरोध हटेपछि कति दिनभित्र आपूर्ति पूर्ण सहज हुन्छ ?

सीमाको अवरोध हट्नासाथ भारतीय पक्षले चौबीसै घन्टा आपूर्ति सहज गर्ने आश्वासन दिएको छ । उसले १५ दिनभित्रमा पूर्णरूपमा सहज अवस्था बनाउने बताउँदै आएको छ ।

तपाईंमाथि बोर्ड अध्यक्षको कुरा नसुन्ने र बोर्डको माइन्युट बुक पनि उपलब्ध नगराएको आरोप छ । मन्त्रालयबाट पनि तोक आदेशको भरमा इन्धन वितरण भएको कुरा बाहिर आएको छ । वास्तविकता के हो ?

मैले सबै सिफारिस मन्त्रालयबाट ल्याउने व्यवस्था अहिले गरेका छौं । अहिले दूध, पानीट्यांकर, लामो दूरी र अन्य प्रयोजनका लागि मन्त्रालयबाटै तोकको भरमा इन्धन उपलब्ध हुँदै आएको छ । मैले बोर्ड अध्यक्षको कुरा नमानेको कुरा निराधार हो । भनेको ठाउँमा म गएकै छु । फोन पनि उठाएको छु । जहाँसम्म माइन्युट बुकको कुरा हो, बोर्डको सदस्यसचिवको नाताले बैठक बोलाउने र माइन्युट राख्ने जिम्मेबारी मेरो हो । मलाई कुनै जानकारी नदिएर कम्पनी सचिवसँग माइन्युट बुक मगाएर मन्त्रालयमा कसरी बोर्डको बैठक बस्यो ? बोर्डले निर्णय गरेपछि मलाई एकैपटक हस्ताक्षर गर्न भनियो । यो कुनै प्रक्रिया होइन । मैले त्यसरी आफूलाई जानकारी नै नभएको विषयमा हस्ताक्षर गर्न सक्दिनँ ।

ओलीका...

हामीले पटक पटक लेखिरहेका छौं भारतको बिकल्प भारत नै हो । हामीले चाइना कार्ड खेलेर हाम्रो कल्याण हुँदैन । हामीले समदुरीको नीति अख्तियार गर्नुपर्छ । नेपाल चीनतिर निकै ढल्कियो । चीनबाट पेट्रोल, ग्यास किन्ने फूर्ति पनि लगायो । तर चीनले समेत त्रीपक्षीय मित्रतामा जोड दियो । नेपालको सम्बन्धमा भारतसँग कुरा भइरहेको चीनले बताएको थियो । बुझ्नेले बुझे । मूर्खका पिछे बुद्धि भन्छन् । केपी ओलीको पनि पिछे बुद्धि रहेछ । चीनले पेट्रोलियम पदार्थमा तत्काल सन्धि नगरेर नेपाललाई जोल्ट दिएपछि र मोदीले एक कल फोन गरेर आन्तरिक समस्या सुल्झाए तत्काल आपूर्ति व्यवस्था सहज हुन्छ भनेपछि नेपाल त्यही भारतीय सुझावतिर लाग्यो । जबकि मोदीको सुझाव पर्खनै पर्ने थिएन । मधेसी मोर्चासँग संवाद गरेर आन्दोलन डिफ्यूज गर्नतिर सरकार लाग्नुपर्थ्यो ।

पहिले चीन जान्छु भन्थे ओली । उनको यो कथन पनि कथा बन्यो । अब ओलीको भारत भ्रमणको तयारी सुरु भइसक्यो ।

संविधान घोषणा अघि देउवा र प्रचण्ड भारत गए । संविधान घोषणा पछि सिटौला र रामचन्द्र गइसके, सुशील जाने क्रममा छन् । प्रधानमन्त्रीको भ्रमण तयारी भइरहेको छ । आखिर सबैको तीर्थ दिल्ली नै रहेछ । फेरि किन सिल्ली कुरा ।

नक्कली...

भत्केकोमा तीन परिवार, चार परिवारको नाम लेखाएका छन् । अनि भत्कदै नभत्केका घरलाई पनि भूकम्पपीडित भनेर कार्ड लिएका छन् । वैशाख १२ मा गएको भूकम्पले घर ध्वस्त भएको भनेर अहिलेसम्म कार्ड बनाउने क्रम रोकिएको छैन । ठूला दलहरू कति नैतिकवान रहेछन् ? तिनले कार्यकर्तालाई लुट्न कसरी सिकाएका रहेछन् ?

नेताहरूले यसरी लुट्छन् भने कर्मचारीले किन बाँकी राख्ने ? सुरक्षाकर्मीले यहीबेला हो हात चाट्ने भनेर पीडितका लागि आएका सामान बेचेर भोज खाएका खबर पनि सार्वजनिक भइसकेका छन् । अनि भूकम्पपीडित भनेर कार्ड बनाउने, त्यही कार्डका आधारमा राज्यकोषले बितरण गरेको नगद र अरू सहयोग लिने ?यतिसम्म लाजमर्दो स्थिति छ कि १० हजार बुझ्न कार चढेर आउने पनि देखिए । साँच्चै भूकम्पपीडितले अझैसम्म न पहिलेको १५ हजार पाएका छन्, न अहिलेको न्यानो कपडा किन्ने १० हजार । प्रधानमन्त्री धक्कु लगाउँछन्- ७ दिनमा हेलिकोप्टरबाट भए पनि १० हजार पीडितको हातहातमा पुऱ्याउँछु ।

थिच्यो नक्कली भूकम्पपीडितले सक्कली भूकम्प पीडितलाई । सक्कली भूकम्पपीडित अहिले पनि चिसोले मरिरहेका छन् । तिनको मुखमा माड छैन, शरीरमा तातो कपडा छैन, शीतले भिजेर रात कटाउनु छ । भूकम्पपीडित भनिरहेका छन्- भूकम्पबाट त बाँचियो, ठण्डीले लैजालाजस्तो छ । यो चित्कार ओली सरकारले सुनेन । न त ठूला पार्टीका कार्यकर्ताहरूलेनै सुने । सबै पहुँचवालाहरू भूकम्पपीडित बनेर राज्यकोष लुट्न र थप सुविधा कसरी लिने भनेर दौडादौड गरिरहेका छन् ।

यसकारण सुशील ज्ञवालीको नेतृत्वको पुनर्निर्माण प्राधिकरण आफै कुहिराको काग बनेको छ । रातारात आउनुपर्ने पुनर्निर्माणको खाका सार्वजनिक गर्न ज्ञवाली सफल भइरहेका छैनन् । राजनीतिक हस्तक्षेप यसैगरी बढ्ने हो भने कसरी पुनर्निर्माण गर्ने ? उनी जिल्लाराम परिरहेको खबर छ । उनले राजनीतिक हस्तक्षेप रोक्न र भूकम्पपीडितको यथार्थ तथ्यांक माग गरेका छन् । राज्य तथ्यांकसम्म दिनसक्ने स्थितिमा छैन ।

दिनदिनै नक्कली भूकम्पपीडित बढिरहेका छन् । राजनीतिक दलहरूले कार्यकर्ताहरूलाई इमान्दार र नैतिक बाटो हिडाउन सकेनन् । कार्यकर्ता अनैतिक मार्गबाट मोटाएकोमा उनीहरू खुशी भइरहेका छन् । शायद ठूला दलहरूले भनेको अग्रगमन भनेको यही हो कि ?

भट्टराई कि...

अर्थात यसका लागि जनताले डा.बाबुराम भट्टराईको नयाँ शक्तिलाई विश्वास गर्नु, उसैको पछि लाग्नु र उसैलाई मतदान गर्नु ।

प्रधानमन्त्री भइसकेका व्यक्ति हुन् बाबुराम । उनले जल, जमिन, जडिबुटी, जंगल र जनशक्तिको सदुपयोग गर्न नयाँ विचार, नीति र नेतृत्व चाहिन्छ, त्यो मसँगमात्र छ भन्ने दम्भ प्रदर्शन गरेका छन् । उनले देश मानसिक रूपमा विभाजन गराउन जिम्मेवार म छु भनेनन्, द्वन्द्व निम्त्याउने र नेपाली नेपालीवीच बिभाजन ल्याउनमा आफ्नो जिम्मेवारी भएको कबुल पनि गरेनन् । मात्र जनताको आँखामा भ्रम छरेर जनतालाई आफूतिर तान्ने प्रयत्नमात्र गर्दै हिडेका छन् ।

प्रधानमन्त्री हुँदा भारतको मात्र चाकरी गर्ने, नेपाललाई देशको सामाजिक एकता भाँड्ने र भारतको अतिक्रमण र हस्तक्षेपलाई बढाउन मद्दत गर्ने बाबुराम नयाँ शक्तिको ढोल पिट्दै हिडेका छन् । नयाँ शक्तिमा के छ त्यस्तो मौलिकपन, उनले जनतालाई बुझाउन सकेका छैनन् । निर्वाचन आयोगमा दर्ता भएको एकसय असी पार्टीमा एक थपेर एक सय एकासी बनाउने काम बाहेक बाबुरामले थप केही गर्नेछैनन् ।

देश यसरी भूकम्पको पीडामा छ, नाकाबन्दी र राज्य कालोबजारीको मारमा थिचिएको छ । यसबाट कसरी देशलाई सुशासनमा लैजान सकिन्छ, बाबुरामले केही भन्न सकेका छैनन् । उनले कुनै खबरदारी गरेका छैनन् । मात्र नयाँ शक्तिको नगारा बजाएर हिडेका छन् । जुन नितान्त पूर्वप्रधानमन्त्रीको हैसियतले समेत गलत र गैरजिम्मेवार छ भन्ने विश्लेषण भइरहेको छ ।

महतो...

चिनिसकेकाले त्यस्ता व्यक्तिहरू भारतमा गएर आन्दोलनको डिजाइन गर्न थालेको आरोप समेत लगाएका छन् ।

केही मधेसवादी दलका नेताहरू देश विभाजन गर्ने हिसाबले लागेपनि मधेसका जनता विभाजनको पक्षमा नदेखिएपछि महतो भारतमा गएर आन्दोलनको डिजाइन गर्न थालेको गच्छदारको आरोप थियो । मधेसका दुई चार जना व्यक्तिहरूले नेपालविरुद्ध अभिव्यक्ति दिँदैमा देश नटुक्रिने गच्छदारले बताए । उनले भने, सर्वाभौमसत्ता र राष्ट्रिय अखण्डता विरुद्ध लाग्नेहरूलाई जनताले नै ठेगान लगाउने चेतावनी दिँदै मधेस दुईचार जना मधेसी नेताको पेवा होइन भन्दै कसैले कराउँदैमा केपी ओली नेतृत्वको सरकार तत्कालै परिवर्तन नहुने अहिलेको समस्या केपी ओली नेतृत्वको सरकारले समाधान गरेरै छाड्ने उद्घोष समेत गरेका छन् ।

सिमांकनको विषयमा देखिएको समस्या संविधान संशोधन गरी समाधान गर्न सकिने बताउँदै त्यसैमा विवाद गरिरहनु नपर्ने जिकिर समेत गच्छदारले गरेका थिए । उनले संविधान संशोधन गरी सात प्रदेशलाई आठ प्रदेश बनाउँदा समस्याको सही रूपमा समाधान हुने बताउँदै झापा, मोरङ, सुनसरी, सप्तरी, सिराह र उदपुरलाई छुट्टै प्रदेश गर्ने र त्यो पनि स्वीकार्य नभएको खण्डमा झापा, मोरङ र सुनसरीलाई मात्र मिलाएर छुट्टै प्रदेश निर्माण गर्नुपर्ने बताएका छन् । अर्कोतर्फ आन्दोलन गरिरहेका मधेसवादी दलहरूले भने झापा, मोरङ र सुनसरी हुँदै नवलपरासीसम्मलाई एउटा प्रदेशम राख्नुपर्ने अडान लिएका र त्यही प्रदेशको सिमांकनको विषयलाई लिएर मधेसमा आन्दोलन गरिरहेका हुनाले मुलुको अर्थतन्त्रमात्र डामाडोल भएको छैन, जनताको खान पाउने नैसर्गिक अधिकार समेत खोसिएकाले सिमांकनको विषयलाई थाँती राखेरै भएपनि ठूला भनिएका कांग्रेस, एमाले र एमाओवादीले तत्कालै मधेस आन्दोलनलाई समाप्त पार्नु आवश्यक छ । मुलुकलाई संघीयताले टुक्राउने सम्भावना भए सघीयतालाई हटाउनु नै बुद्धिमानी ठहरिन सक्छ ।

मुलुक...

बर्दिबास पुगेर सिके राउतप्रति लक्षित गर्दै भने, दलालहरूबाट मधेसी जनताको मुक्ति सम्भव छैन । नेपाललाई एक भएर बस्न नदिने तिनीहरूको योजना छ । पूर्वी पाकिस्तान र सिरिया बनाउने योजनामा तिनीहरू लागेका छन् । उनीहरू ठूलाठूला क्रान्ति गरेका मधेसी जनताका नाममा मधेसी जनतालाई खोसेर लाने कोसिस गर्दैछन् ।

तराई मधेसमा आन्दोलन गरिरहेका तमलोपाका अध्यक्ष महन्थ ठाकुर र सद्भावना पार्टीका अध्यक्ष राजेन्द्र महतोप्रति लक्षित गर्दै दाहालले भने, आफ्ना पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताहरूलाई मधेसी जनताको वास्तविकता बुझाउन निर्देशन दिँदै भने, पहिचान सीमाकंन भनेर डंक पिट्नेहरू नत संविधान, नत पहिचान, नत सीमाकंन नै चाहान्छन्, उनीहरू केवल एमाओवादीलाई बद्नाम मात्र गराउन चाहन्छन् । अहिले मधेसमा चर्का चर्का कुराहरू गर्नेहरू कतिवर्ष मन्त्री बने, त्यसबेला उनीहरूले जनताको पक्षमा कति बाले र के गरे भन्दै मधेसी नेताहरू प्रति कटाक्ष गरेका थिए । सोही कार्यक्रममा उनले मन्त्री हुन नपाएको झोंकमा रामचन्द्र झाले एमाओवादी छाडेको उद्घोष गर्दै डा.बाबुराम भट्टराईको नयाँ शक्ति अभियानमा लागेको आरोप लगाउँदै झाको मन्त्री बन्ने इच्छा नयाँ संविधानले रोकेपछि उनले पार्टी छाडेका हुन् । त्यस्ता व्यक्तिले पार्टी छाडे पनि एमाओवादीलाई कुनै असर नपर्ने दाहालको भनाई थियो ।

दलाल र पूँजीपतिहरूले मजदुर वर्गको हित गर्छ भन्नु बाघले बाख्राको मुक्ति गर्दछ भन्नु जस्तै हो भन्दै कम्युनिष्टहरूको हातबाट बाहिर जाँदा मधेस आन्दोलन विचलित भएको बताउँदै कम्युनिष्टहरूले मात्र मजदुर र कृषकको हित गर्ने उद्घोष गर्दै मधेसका किसानले सम्भ्रान्त र जमिन्दारलाई जुन चुनौति दिए त्यो चान्चुने थिएन भन्ने उद्घोष समेत गरेका थिए ।

कोठामा...

जनजाति, आदिबासीहरू) को वंश सखाप पारे, राज्यलाई छिने अनि तिनको धार्मिक, साँस्कृतिक रीतिरिवाजलाई ओझेलमा पारिदिए जस्ता भ्रमहरू सिर्जना गरियो । डलर र भाषा मध्ये पनि अझ डलरवालाहरूले मुलुकलाई अन्तरिम संविधानमा धर्मनिरपेक्ष राष्ट्र घोषणा गराउन सफल भए, तबदेखि नै शाहवंशका हिन्दू राजाहरू माथि धावा बोल्ने काम अझ तिब्रो भयो । शाहवंशका राजाहरू अप्रजातान्त्रिक मात्रै होइन कि जनतामारा पनि हुन्, खस-आर्यहरूका मात्र संरक्षक हुन भन्ने कपोकल्पित कुराहरूलाई सोझासाझा मधेसी, जनजाति एवं आदिबासी तथा पिछडिएका वर्गहरूमा थोपरिदिने काम भयो । जसअनुरूप एकथरी नेपालीहरू अहिले पनि राष्ट्निर्माताको विरूद्धमा आङ्काजीहरूको साथ दिन तम्तयार छन् ।

पृथ्वीनारायण शाह नभइदिएका भए, दक्षिणको फिरङ्गीले तिनको राज्यमात्रै होइन कि जाति नै सखाव बनाइदिइसक्थे भन्ने कुरा तिनलाई सम्झाउन जरूरी छ । बरू शाहवंशीय राजाहरूले नेपालभित्र रहेका सम्पूर्ण जातजातीहरूका रीतिरिवाज एवं धर्म संस्कृतिलाई संरक्षण सर्वधन गर्न ठूलो भूमिका खोलेको र तिनलाई राज्यमा समान अवसर दिएको कुरा पनि अब सम्झाउन जरूरी छ । वास्तवमा भन्ने हो भने भ्रमित नेपालीहरूलाई चेतना दिने काम हुनै सकेन । कोठामा बसेर पृथ्वीनारायण शाहलाई सम्झिँदैमा अनि उनको प्रतिमामा गएर फूलमाला अर्पण गर्दैमा काम पुरा हुने होइन । पृथ्वीनारायण शाहले मुलुक एकीकरण गरे, त्यसले गर्दा त्यहाँका जातजातीहरूलाई, मधेसी, थारू, मुस्लिमहरूलाई कसरी फाइदा भयो ? त्यो सम्झाउन जरूरी भइसकेको छ । पुस २७ गते विदा दिएर अनि एकछिन सम्झिँदैमा केही हुनेवाला छैन । भ्रमित जनताका माफ जानुपऱ्यो । डलरवालाहरूले फैलाएको भ्रम चिर्न सक्नुपऱ्यो । ती वास्तविक नेपालीहरूलाई बुँझाउनु पऱ्यो..!

भारतलाई परनिर्भरता हट्छ भन्ने डर

काठमाडौं । भारतले संविधानको निउ झिकेर नेपालमाथि लगाएको अघोषित नाकाबन्दीले गर्दा मुलुकको अर्थतन्त्र नै थाङथिलो भएको छ । अघोषित नाकाबन्दीले गर्दा २०७२ वैशाख १२ गते गएको भूकम्पले गर्दा पीडित भएका लाखौं जनताको घरबार उठीबास भएको छ भने सरकारले पर्याप्त इन्धन र साधन स्रोतको अभावमा पीडितहरूलाई उचित मात्रामा सहयोगसम्म गर्न सकिरहेको छैन ।

हिउँदको चिसो जाडोमा जनता पालमूनि बस्न बाध्य भएका छन् । हिउँदका लागि चाहिने न्यानो कपडा चीनबाट आयात गरिने भएपनि भारतले रक्सौल नाकाबाहेक अन्य नाका केही सहज बनए पनि उसले रक्सौल बाहेकका अन्य नाकाबाट समेत तेस्रो मुलुकबाट नेपाल भित्रिने कन्टेनरहरूलाई कडाइ गरेपछि त्यस्ता कन्टेनहरू भारतीय भूमीमै रोकिएका छन् । इन्धनलगायत भारतबाट आउने सामानहरू सहज रूपमै आएका भएपनि तेस्रो मुलुकबाट आउने सामानहरू भारतीय भूमीमै रोकिएपछि आयातकर्ताहरू समेत मारमा परेका र उनीहरूले ल्याएका न्यानो कपडाहरू प्रयोग गर्न भूकम्पपीडितहरूले नपाएका हुनाले भूकम्प पीडितहरू अझ पीडित भएका छन् ।

२०४५ सालसम्म भारतमाथिको परनिर्भरता ३५ प्रतिशत मात्र रहेकोमा २०४६ सालको राजनीतिक परिवर्तन र त्यसपछि गठन भएका सरकारहरूको अकर्मण्यता र असफलताले गर्दा २०७२ सालसम्म आइपुग्दा परनिर्भरता ८५ प्रतिशत पुगेको छ । भारतीय परनिर्भरता हट्ने डरले भारतले तेस्रो मुलुकबाट ल्याएका समानहरू आफ्नो भूमिमै रोकिरहेको र भारतीय सामानहरू क्रमश नेपाल भित्रिन सहज बनाउँदै गएकाले अब नेपालले जसरी भएपनि भारतीय परनिर्भरता क्रमशः हटाउँदै लैजाने वातवारण सिर्जना गर्नु आवश्यक छ ।

भारतको भनाईमा पछिल्लो समयमा भारतले पेट्रोलियम पदार्थ नेपाल पठाउने कार्यलाई प्राथमिकतामा राखेको हुनाले तेस्रो मुलुकबाट आउने कन्टेनरहरू भारतीय सीमामा रोकिएको बताएपनि उसको भित्रि इच्छ्र भनेको भारतीय परनिर्भरतामै नेपाल बसिरहोस् भन्ने नै हो । भूकम्पका कारण तातोपानी नाका बन्द भएपछि रसुवागढी नाका समेत सहज हुन नसकेकाले अहिले चीनबाट नेपाल आउने सामानहरू समेत कलकत्ता बन्दरगाह हुँदै नेपाल आउने गरेका छन् । मेची भन्सार कार्यालयबाट नेपाल प्रबेश गर्ने कन्टेनरहरू मध्ये करिब आधा चिनियाँ समान बोकेका कन्टेनरहरू हुने गरेको भन्सार कार्यालयले जनाएको छ । भन्सार कार्यालयका अनुसार चिनियाँ सामानहरू निरूत्साहित गर्न भारतले कम कन्टेनरहरू छोडेको छ । भारतबाट आउने कन्टेनरहरू अन्य मुलुकबाट आउने कन्टेनरहरू सहजरूपमा नेपाल भित्रिन नपाउँदै व्यापरीहरूले समेत ठूलो कठीनाई भोग्नु परेको र त्यहाँ कन्टेनरहरू छुटाउन भारतीय पक्षलाई ठूलो मात्रामा घुस दिनु परेको आरोप व्यापारीहरूले. लगाएका छन् ।

भारतले चीन लगायत अन्य मुलुकबाट आउने कन्टेनरहरू नेपाल प्रवेशमा कडाई गरेपनि नेपाल सरकारले भने त्यस्मा भारतीय पक्षसँग खासै वार्ता गरेको छैन । भारतको भित्रि चाहना भनेको चीन लगायत अन्य मुलुकमा सामनहरू प्रयोगमा नेपाली जनतालाई निरूत्साहित गर्ने प्रयासमा कन्टेनरहरू रोकिएका हुनाले अब सरकारले नै भारतसँग यस विषयमा वार्ता गरी छिटोभन्दा छिटो त्यस्ता कन्टेनरहरू नेपाल भित्रिने व्यवस्था मिलाउन आवश्यक छ भने व्यापारीहरूको भनाई रहेको छ ।

सम्पादक/प्रकाशक : देवेन्द्र चुडाल, कार्यालय : बुद्धनगर, फोन : ४७८०२९५ मो. : ९८४१२५४८८५, काठमाडौं, मुद्रण : सुनगाभा प्रिन्टिङ प्रेस, बागबजार